

MRF 2024.200

Østre Landsrets dom af 17. maj 2024, 12. afd., sag BS-3352/2021-OLR
(Birgitte Grønberg Juul, Bloch Andersen og Louise Lindekilde Engberg (kst.))

DJ (adv. Nicolai Platzner Funder) mod Ringsted Kommune (adv. Louise Solvang Rasmussen)

Rabatten af en ikke matrikuleret kommunal vej var en del af vejen og dermed kommunens ejendom, hvorfor skelforretnings fastsættelse af skel blev tiltrådt. Ejer, der havde pløjet helt op til asfalkanten, skulle erstatte kommunens udgifter til at genoprette rabatten.

Sagen drejede sig om placeringen af skellet mellem DJ's landbrugsejendom og Havemøllevej, der er en offentlig vej i Ringsted Kommune, men som ikke var udskilt som matrikuleret ejendom. Sagen angik derudover fordelingen af udgifter til skelforretning, og om Ringsted Kommune havde krav på erstatning for udgifter til udbedring af rabatten forårsaget af DJ's pløjning tæt ved Havemøllevej. Baggrunden for sagen var, at der omkring 2015 opstod uenighed mellem kommunen og DJ om, hvor skelgrænsen gik. Skellet omfattede en 1.300 m lang strækning. I august 2016 afsatte kommunen viserpinde, der markerede skellet, men DJ var uenig heri og mente, at Havemøllevej var beliggende på DJ's ejendom, og at vejen som følge heraf kun kunne udstrækkes til det areal, som var registreret i vejregistret. Kommunen mente, at vejen tilhørte kommunen inklusiv vejrabatten, og anmodede om skelforretning, der blev gennemført den 22. november 2017. Skelforretningen konkluderede, at Havemøllevej var en offentlig vej, der endnu ikke var udskilt, og lagde med henvisning til en udtalelse fra Vejdirektoratet til grund, at vejrabatten var en del af vejen og derfor tilhørte kommunen. Der blev i den forbindelse udarbejdet et kort af landinspektøren over skellets placering. DJ anlagde herefter sag mod Ringsted Kommune med påstand om, at kommunen skulle anerkende, at skelklæringen ikke kunne anvendes, og at DJ havde ejendomsret helt ud til vejen med asfalt. Kommunen påstod frifindelse og nedlagde selvstændig påstand om erstatning for udgifter til genopretning af rabatten, der var ødelagt ved DJ's pløjning helt op til vejen. Byretten lagde til grund, at Havemøllevej er en offentlig vej, og at denne ikke alene omfat-

ter det asfaltbelagte areal, men også omfatter rabatten af hensyn til trafikikkerheden. På denne baggrund tiltrådte byretten den af landinspektør fastsatte skelgrænse, hvorfor kommunen blev frifundet for DJ's påstande. I forhold til kommunens erstatningskrav mod DJ for udbedring af rabatten lagde byretten til grund, at uanset om DJ var i god tro om, at rabatten var beliggende på DJ's ejendom, var DJ erstatningsansvarlig for de skader, som DJ påførte rabatten ved at pløje ud til asfalt. Da kommunens foranstaltninger med genopretning af rabatten måtte anses for fagligt forsvarlige og ikke mere omkostningsfulde end nødvendig, gav byretten kommunen medhold i erstatningskravet, da de iværksatte foranstaltninger ikke kunne afvente udfaldet af den verserende sag under hensyn til trafikikkerheden. I relation til udgifter til skelforretningen lagde retten til grund, at kommunen havde fået fuldt medhold i skelforretningen, og at DJ derfor som udgangspunkt skulle betale alle udgifter på ca. 300.000 kr. Efter en nærmere gennemgang af alle udgifterne fandt byretten dog, at DJ alene skulle betale 172.500 kr., således at DJ til kommunen samlet skulle betale ca. 410.000 kr. DJ ankede dommen til landsretten, hvor parterne i det væsentlige gentog deres anbringender. Landsretten stadfæstede byrettens dom mht. skellets placering og frifandt derfor kommunen for DJ's anerkendelsespåstande. I forhold til kommunens erstatningskrav lagde landsretten til grund, at DJ forud for skelforretningen havde pløjet helt tæt på asfalkanten og dermed pløjet på kommunens ejendom, og at kommunens retablering var nødvendig. Med henvisning hertil forhøjede landsretten erstatningen til kommunen til i alt ca. 590.000 kr.

Kommentar: Dommen understreger, at en offentlig vej også omfatter tilhørende rabatter, uanset om den offentlige vej er udskilt matrikulært. Det fremgår i øvrigt af sagen, at der var nedlagt ledninger på arealet på grundlag af gæsteprincippet, og at DJ i den forbindelse blev tilkendt erstatning som ejer, hvilket var et af de mange anbringender, DJ anførte til støtte for sine påstande, men hverken blev kommenteret af byretten eller landsretten. Det sidste kan formentlig forklares med, at den omstændighed, at DJ måtte have fået betaling for ledninger beliggende under vejrabatter, ikke er udtryk

MRF 2024.200

for en selvstændig prøvelse af, om vejrabatten tilhørte DJ. I den sammenhæng må tillige nævnes den i byretsdommen (s. 18) omtalte udtalelse fra Vejdirektoratet, der understreger, at vejens udskillelse i matriklen ikke er udtryk for erhvervelse, men blot en tydeliggørelse af ejerforhold, hvilket tillige er klart udtrykt i forarbejderne til den nugældende vejlovs § 60 om udskillelse af offentlig vej i matriklen, jf. Folketingstidende 2014-15, tillæg A, lovforslag nr. L 20, s. 59. Se også MAD 2018.243 B, hvor udskillelse i matrikel af en offentlig vej først skete efter mere end 25 år. Derimod stiller sagen sig anderledes, hvis selve grundlaget for myndighedens etablering af vejen på privat ejendom – f.eks. en ekspropriationsbeslutning – ophæves, som det belyses i Thomas Haugsted, Om efterfølgende »lovliggørelse« af anlæg opført i henhold til en ugyldig ekspropriationsbeslutning eller ved anden uhjemlet råden, TjM 2020, s. 149 ff.

RETEN I ROSKILDE DOM

afsagt den 11. januar 2021

Sag BS-2542/2018-ROS

DJ
(advokat Nicolai Platzer Funder)

mod

Ringsted Kommune
(advokat Louise Solvang Rasmussen)

Denne afgørelse er truffet af dommer Mogens Pedersen.

Sagen blev anlagt den 25. januar 2018.

Sagen drejer sig om, der ved en skelforretning blev afsat korrekt skel, hvem der skal betale udgifterne til retablering af nogle vejrabatter langs skellet, og om fordelingen af udgifterne ved skelforretningen.

DJ har som sagsøger nedlagt følgende påstande:

Principal:

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at skelerklæring af 30. november 2017 angående vejudskillelse langs X-vej Torpet, 4100 Ringsted, ikke kan anvendes i forbindelse med registrering af skel i matriklen.

Subsidiært:

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøger er ejer af arealerne på begge sider af X-vej uden for byen mod vest fra Torpet by, matr. ... og mod øst matr. ..., samt gennem byen ved matrikel ..., helt ud til vejkanten med asfalt.

Mere subsidiært:

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøger er ejer af arealerne på begge sider af X-vej uden for byen mod vest fra Torpet by, matr. ... og mod øst matr. ... samt 1f indtil en afstand af 50 cm. fra vejkanthen med asfalt, eller en anden af retten fastsat afstand, samt gennem byen ved matrikel ... helt ud til vejkanthen, eller indtil en af retten fastsat afstand.

Overfor sagsøgtes selvstændige påstand (påstand 2) påstår sagsøger frifindelse.

Ringsted Kommune, har som sagsøgt nedlagt følgende påstande:

1. Frifindelse.

2. DJ skal til Ringsted Kommune betale 647.022,37 kr. med tillæg af procesrente fra indlevering af svarskrift til betaling sker.

Ringsted Kommunes påstande er sideordnede.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Fra den erklæring om skelforretning, sagen drejer sig om, og som er dateret 22. november 2017 gengives:

" ...

Indkaldelse og deltagere

Skelforretningen er bestilt af Ringsted Kommune ...

Ringsted Kommune er berettiget til at bestille en skelforretning iht. Bekendtgørelse om skelforretninger (BS) § 1, idet Ringsted Kommune betragter X-vej som offentlig kommunevej.

...

Samlet er alle parter indkaldt lovligt. Der var ingen indvendinger hertil fra parterne.

Følgende var indkaldt og/eller var til stede ved skelforretningen;

DJ (indkaldt og til stede)

BJ (indkaldt men ikke til stede)

Advokat Liza Rosenberg (DJ advokat) (LR) (til stede)

(indkaldt og til stede) (TKK)
 (indkaldt og til stede) (GBK)

Ringsted Kommune v/ (BKJ) og
 (KSN) (indkaldt og til stede)

Park og Vej v/ (DB) og (BB) (til stede)

Hegnssynet v/ TM (indkaldt og til stede)

, X-vej 64 (TMS) (til stede)
 , X-vej 39 (JJ) (til stede)
 , X-vej 39 (ASN) (til stede)
 , X-vej 62 (L) (til stede)
 , X-vej 102B (TJ) (til stede)
 , X-vej 62 (HBT) (stødte til skelforretningen
 omkring middagstid)
 , Cirkelhusene 4 (PS) (stødte til skelforretningen hen på formidda-
 gen)
 2 personer fra Sjællandske Medier

Fra LE34 A/S mødte:

Beskikket landinspektør — MBG
 Beskikket landinspektør — PLM
 Kort- og landmålingstekniker — ASJ
 Kort- og landmålingstekniker — KHR

...

Advokat LR spurgte hvilken rolle hegnssynet havde i dag på skelforretningen, hvortil jeg svarede, at hegnssynet helt generelt har 2 funktioner ifm. skelforretninger:

1. at hegnssynet kan blive indkaldt til deltagelse i skelforretningen af en part i sagen, og at hegnssynet i den forbindelse kan udtale sig om særlige hegnsspecifikke spørgsmål
2. at hegnssynet kan blive bedt om, efter afholdelse af en skelforretning, at fordele omkostninger iht. BS § 10

Ringsted Kommune havde anmodet om at hegnssynet var til stede under skelforretningen. Jeg gjorde opmærksom på, at hegnssynet ikke træffer afgørelse om fordeling af sagens omkostninger under skelforretningen.

...

RK oplyste, at de afholder hegnssynets honorar for deltagelse i skelforretningen.

Habilitet

...

DJ har klaget til undertegnede over habiliteten på mail d. 25/9-2017. 2 gange d. 28/9-2017 samt d. 29/9-2017. Disse klager har jeg selv sendt videre til GST d. 27/9-2017 og suppleret d. 29/9-2017. DJ oplyste mig på mail d. 5/10-2017, at BJ også har indgivet en klage til GST.

GST sendte deres afgørelse af habilitetsspørgsmålet d. 4/10-2017, hvor jeg bliver kendt habit til at afholde skelforretningen.

GST har ved brev d. 10/11-2017 oplyst, at BJ 5 gange (mellem ultimo oktober og primo november) har skrevet til GST omkring forskellige forhold – bl.a. omhandlende min habilitet.

Ved skelforretningens afholdelse var den seneste klage over habilitet ikke færdigbehandlet, hvorfor skelforretningen gennemføres på baggrund af den afgørelse der forelå på dagen for afholdelse af skelforretningen, Det bekræftes af GST på mail d. 21/11-2017, at skelforretningen kan afholdes på dette grundlag.

Jeg forklarede, at hvis GST i deres 2. afgørelse af habilitetsspørgsmålet igen kendte mig habil, var denne skelforretning gyldig. Hvis GST i deres 2. afgørelse af habilitetsspørgsmålet ikke kender mig habil og dermed inhabil, så er denne skelforretning ugyldig og ville blive annulleret.

Der var ingen kommentarer hertil fra parterne.

Regler om skelforretning

Iht. BS § 2, stk. 2 orienterede jeg om reglerne for skelforretning,

...

Jeg oplyste om, at iht. udstykningsloven § 38, kan der ikke anlægges retssag om et skels beliggenhed, før der har været afholdt skelforretning.

Fremlæggelse af den faktiske situation og undersøgelser

Strækningen omfattet af skelforretningen er vist på oversigtskortet LE34_1706998-001-001_1, hvor der er tale om en smal vej på landet og gennem landsby. Den fremstår på tidspunktet for skelforretningen med meget lidt eller ingen rabat dog er der få steder en lille skrænt/skråning som adskiller dyrkningsgrænsen og vejbanen.

Hvis vi starter i vest, så viser matrikelkortet, at vejen ligger som et vejudlæg i matrikelkortet på matr.nr. ... Torpet, Ringsted Jorder. Når vi bevæger os mod øst og kommer ind i Torpet, ligger vejen på matr.nr, ... og lidt på matr.nr. ...

Sluttelig når vi bevæger os længere mod øst ligger vejen på matrikelkortet som vejudlæg på matr.nr. ... Torpet, Ringsted Jorder og lidt på matr.nr. ...

Ringsted Kommune har anmodet om denne skelforretning for at få fastlagt vejskellet og dermed udskilt vejen, idet kommunen mener at X-vej er en kommunevej - altså en offentlig vej.

DJ har oplyst mig i et brev sendt på mail d. 25/9-2017, at hun ejer jorden hvor vejen ligger på, og at hun ejer jorden som vejen støder op til.

TKK og GBK har oplyst mig telefoniske d. 6/11-2017, at de mener vejen er offentlig vej og dermed kommunens vej.

DJ gjorde opmærksom på, at hun havde bedt om at få resultatet af mine undersøgelser oplyst på forhånd. Hertil svarede jeg, at jeg ikke kan sende et resultat af mine undersøgelser, fordi jeg for det første sad og arbejdede på de sidste ting aftenen før og for det andet fordi resultatet af mine undersøgelser først forelå, når jeg havde hørt de fremmødte på dagen og afgørelsen skullet træffes. Jeg gjorde opmærksom på, at her var endnu en forskel til en retssag, hvor det er normalt i en retssag, at diverse bilag udleveres på forhånd, men i en skelforretning udleveres det samlede materiale på dagen. Derfor havde jeg udleveret en mappe med alt materialet til sagens parter.

...

Vejbestyrelsesloven (lov om bestyrelsen af de offentlige veje) trådte i kraft 1. august 1951 og blev afløst af den oprindelige vejlov (lov om offentlige veje) den 1. april 1972. Den oprindelige vejlov var med de ændringer, der løbende blev vedtaget, gældende, indtil den blev afløst af den nuværende vejlov, som trådte i kraft den 1. juli 2015.

Efter vejbestyrelseslovens § 1 var en vej offentlig (dvs. fra 1957-1972), hvis den var optaget på det vejregister, der fremgik af vejbestyrelseslovens § 8.

Det betyder, at en vej i dag er offentlig, hvis den enten før 1. april 1972 var optaget i vejregistret, jf. vejbestyrelseslovens § 8, eller efterfølgende af kommunen er optaget som offentlig vej i medfør af vejlovens § 15 eller den gamle vejlovs § 23. Dette fremgår også af brev 2016-01-27 fra Vejdirektoratet om hvornår en vej er privat fællesvej - jeg har markeret den nævnte passus med gult i vedlagte bilag i den udleverede mappe.

Jeg viste parterne en kopi af Ringsted Kommunes vejregister fra 1943, 1971, 1991, 2004 og 2014. Vigtigst er her, at X-vej fremgår af Ringsted Kommunes vejregister i 1971, hvorfor X-vej er en offentlig vej. Den dag i dag er X-vej optaget i Vejdirektoratets Central vej- og stifortegnelse (CVF).

DJ sagde, at hun ikke bestred, at det var tale om en offentlig vej, men at Ringsted Kommune havde forspildt deres chance for at udskille vejen, for de ikke havde gjort det for længe siden — altså havde Ringsted Kommune udvist passivitet.

Bekendtgørelse om matrikulære arbejder - Offentlige vejes udskillelse i matriklen

§ 44. Vejbestyrelserne skal sørge for, at arealer, der overtages af det offentlige til anvendelse som offentlig vej, og eksisterende offentlige vejarealer udskilles i matriklen, jf. kap. 8 i lov om veje. Udskillelse kan først ske, når vejgrænserne er fastslået i marken, jf. § 3, stk. 2.

Hvis det havde været muligt tilbage i 2016 at lave en mindelig vejudskillelse, så ville vi have taget udgangspunkt i dyrkningsgrænsen 2016, hvorfor vi også gør det her i skelforretningen. Jeg pegede hen ad X-vej på de mange viserpinde vi havde sat dagen før, som alene illustrerede den dyrkningsgrænse vi havde målt i august 2016. Jeg oplyste, at vi nok skulle gå strækningen igennem, når jeg var færdig med at fremlægge mine undersøgelser.

LE34, Ringsted har målt dyrkningsgrænsen i august 2016. Den blev målt af en af vores meget erfarne kort- og tandmålingsteknikere (25 års anciennitet) og igen i december 2016 af samme kort- og landmålingstekniker.

DJ brød ind og sagde, at der også havde været en langtidsledig ude på X-vej
Jeg oplyste, at LE34 tager et socialt ansvar og derfor havde vores afdeling i Ringsted i en periode omkring august 2016 en mand i arbejdsprøvning. Det er korrekt at han var med på opgaven på X-vej. Hans arbejde bestod i at slå fikspunktssøm i vejen og indmåle dem. Han havde ikke noget med vurderingen af dyrkningsgrænsen at gøre. Jeg mener derfor ikke, at det har nogen relevans for fastlæggelse af skellet, om LE34 har haft en mand i arbejdsprøvning med på X-vej

DJ fortsatte og sagde, at der ikke havde været en landinspektør. Hertil gentog jeg, at både i august 2016 og i december 2016 blev dyrkningsgrænsen målt af en af vores meget erfarne kort- og landmålingsteknikere med 25 års anciennitet.

Tirsdag afsatte vi den målte dyrkningsgrænse fra august 2016 med viserpinde, for at illustrere den daværende grænse.

Jeg fremlagde målebladene:

U1866/01588, U1920/02047, U1923/04262, U1941/01804, U1945/14142, U1960/03360. M1968/05120, U1982/06515.

På Målebladet U1941/1804 står X-vej benævnt som offentlig vej og her med en bredde på 8,5 m bred. Målebladet U1960/03360 beskriver, at der er tale om en offentlig vej og omtaler, at vejen er 8,8 m bred. Målebladet U1982/06SIS benævner X-vej som kommunevej nr. 6 fra Ringsted til Bringstrup.

Strækningen er ca. 1.300 meter lang og er vist på fremsendte kort benævnt "oversigtskort" (LE3'1 1706998001-001_1)

...

Ifølge tingbogen er der 2 personer "Person med navne og adressebeskyttelse" ejere af matr.nr. ... Torpet, Ringsted — DJ med bopæl på adressen ..., der har været ejer siden 21.08.1996 og BJ med bopæl på adressen

...

Ifølge tingbogen er 1 person "Person med navne og adressebeskyttelse" ejer af matr.nr. ... Torpet, Ringsted med bopæl på adressen ..., DJ har været ejer siden 02.10.1985.

Ifølge tingbogen er 1 person "Person med navne og adressebeskyttelse" ejer af matr.nr. ... Torpet, Ringsted med bopæl på adressen ... DJ har været ejer siden 26.05.2004.

Ifølge tingbogen er 1 person "Person med navne og adressebeskyttelse" ejer af matr.nr. ... Torpet, Ringsted med bopæl på adressen... DJ har været ejer siden 19.09.2005.

Ifølge tingbogen er TKK og GBK ejere af matc.nr. ... Torpet, Ringsted med bopæl på adressen X-vej 60, 4100 Ringsted, og de har været ejere siden 03.12.2008.

Ifølge tingbogen er matr.nr. ... Torpet, Ringsted registret som "Byens Gade". Gadejord omtales i udstykningslovens § 46. "Et areal, der før forordningen af 23. april 1781 om Jordfællesskabets Ophævelse var til fælles brug for samtlige bymænd eller hartkornsejere, og som til stadighed har været registreret i matriklen som et areal til denne brug, anses for at tilhøre vedkommende kommune, medmindre andre godtgør at have ejendomsret til arealet. "

Ingen andre står anført som ejere i tingbogen.

Ved skelforretningen konstateres det, at dyrkningsgrænsen langs X-vej var nærmest sammenfaldende med asfalkanten. Inde i selve Torpet er der afstand/græsabat mellem asfalkant og hæk og/eller hegn.

Jeg fremlagde 2 historiske matrikelkort gældende i perioden 1874-1983 og 1983-1997. På matr.nr. ... er der ud over en sammenlægning med matr.nr. ... ikke sket noget matrikulært. Matr.nr. ... er blevet sammenlagt med matr.nr. ... og ... . Matr.nr. ... har i hele perioden været benævnt Gade - som omtalt tidligere ift. udstykningsloven § 46. Matr.nr. ... er blevet udstykket i 1920 og det østlige skel optræder igen i forbindelse med udstykning af matr.nr. ... i 1941 og igen ved arealoverførsel til matr.nr. ... i 1945. Matr.nr. ... og ... udstykkes samtidigt i 1960. Matr.nr. ... og ... udstykkes i 1866 af matr.nr. ... og senere bliver matr.nr. ... sammenlagt med matr.nr. ... og i 1982 udskilles et stykke af Y-vej hvor der samtidig tilgår matr.nr. lc lidt af Byens Gade (gadejorden). Matr.nr. ... udstykkes i 1923 og matr.nr. ... fremkommer. Matr.nr. ... bliver sammenlagt med matr.nr. ... og ellers sker der ikke noget matrikulært med ejendommen.

Jeg orienterede om, at efter 1997 var der ikke længere tale om papirkort men alene det digitale matrikelkort.

Jeg fremlagde luftfotos fra 1954, 1995, 1999, 2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016 og forår 2017. I 1954 ses tydeligt, at der langs hele strækningen var en rabat mellem kørebanen og dyrkningsgrænsen. Fra 1995 og frem til 2016 ses i svingende kvalitet stadig en rabat mellem kørebanen og dyrkningsgrænsen. Parterne blev gjort opmærksomme på, at luftfotos er printet i måleforhold 1:2000 hvilket betyder, at 1 cm på kortet svarer til 20 m i marken dvs. 1 mm på kortet svarer til 2 m i marken.

Udstykningerne i den østlige ende af X-vej er fra 1866 og 1923, og det har ikke været muligt at genfinde skelpæle. I forbindelse med vejudskillelsen af Y-vej ud for matr.nr. ... blev skellet ind mod ... afmærket med betonskelpæle. Disse har dog ikke været mulige at genfinde. Det var nødvendigt at genskabe dette måleblad, da den nordlige grænse af litra 7000 b (Y-vej grænser op til X-vej

Grundet udstykningerne i den østlige ende af X-vej er fra 1866 og 1923 har det ikke været muligt at afsætte matriklens oplysninger om skellets placering, idet måloplysningerne er så sparsomme.

Det historiske matrikelkort viser en påskrift på 12 alen, men det mål handler ikke om vejens egentlige bredde, men alene om en klassificering af vejtypen. En markvej er historisk set blevet benævnt som 6 alen, en byvej som 12 alen og en landevej som 20 alen. (12 alen svarer til 7,53 m)

På målebladet fra 1941 står vejen til at være 8,5 meter bred. På målebladet fra 1960 står vejen til at være 8.80 meter bred. Linjen på 8.80 m bred blev afsat i marken blot for at illustrere hvordan opfattelsen var af vejen i 1960. Det er dog så længe siden, at grænsen i marken kan være ændret siden.

Jeg har undersøgt tingbogen for tinglyste servitutter og både nye og gamle skøder på de involverede ejendomme. Der er ikke nævnt noget omkring skellet i disse dokumenter på nogen af ejendommene. Der er dog tinglyst en servitut med datoløbenr. 12.11.1953-2710-26, hvor der tinglyses vejbyggelinjer iht. Lov om Fastsættelse af Byggelinjer ved Veje og Gader. I teksten står X-vej nævnt som offentlig bivej nr. 5. Den er tinglyst langs hele X-vej

- Rekvirenten har sendt et notat med bilag (medtaget i den udleverede mappe)
- Modparten har ikke sendt noget materiale.
- Ejerne af X-vej 60 har heller ikke sendt noget materiale

DJ udleverede under skelforretningen et brev fra MS , X-vej 67, 4100 Ringsted omhandlende:

"Til rette vedkommende

Vedrørende skelforretning 22. november 2017 — X-vej Torpet j Ringsted

Undertegnede har siden foråret 1987 haft min bopæl på X-vej. Direkte adspurgt kan jeg bekræfte at DJ's marker både øst og vest for Torpet by, i så godt som samtlige år har været dyrket næsten helt ud til asfaltkanten.

Med venlig hilsen
MS "

Da jeg havde læst brevet op kommenterede TKK at MS jo boede til leje i en af DJ's ejendomme.

Som en del af mine undersøgelser har jeg talt med en række naboer inden, for at få et indblik i hvordan forholdene har været tidligere.

Telefoninterview med PN d. 6/11-2017 (X-vej 101C)

PN oplyser, at han har boet på ejendommen i 56 år. Tidligere blev grøfterne slået for at lave hø til hestene. Kommunen udbød opgaven, og højeste bud fik lov til at høste grøfterne. Dermed betalte lodsejere kommunen for at have retten til at høste hø¹. PN oplyser, at tidligere stod man i en bred rabat — nu står man på marken. BN oplyser, at der var asfalt — knust asfaltrabat ca. 50 cm ca. 1 m græsrabat - dyrkningsgrænsen. Ca. for 3 år siden gik det galt og er kun blevet værre siden. PN oplyser, at BJ har fjernet kantpælene ved pløjning. De sidste for ca. 1 mdr. siden.

¹ Denne udlægning støtter TJ efterfølgende i sin forklaring.

Telefoninterview med SLH **d. 6/11-2017 (** X-vej **100)**

Købte ejendommen i 2013 og flyttede ind i 2014. Deres barn lå i barnevogn i 2015 og de gik tit ture på X-vej. Dengang var der 1-1,5 m bred græs-rabat. Der var reflekspæle i 2015, men de er væk nu.

Telefoninterview med NHS **d. 13/10-2017 (** X-vej **47)**

NHS oplyste alene om strækningen på X-vej fra nr. 47 og mod vest ind mod Torpet.

NHS oplyste, at der fra asfalkanten til pløjegrænsen har været ca. 1,2-1,5 m rabat. Sådan har det været siden 1995 og indtil for ca. 5 år siden. Herefter er rabatten gradvist forsvundet.

Telefoninterview med BTH **d. 31/10-2017 (** Y-vej **113)**

BTH oplyser, at der kom ny asfalt på i ca. 2015 og også slagter-rabat. Før i tiden var der græs-rabat. Græs-rabatten var ca. 70-80 cm foruden grus-rabatten. BTH har boet der i 40 år.

Jeg har også talt med flere naboer end de nævnte, men da de var mødt op, så ville de få mulighed for selv at uddybe deres forklaring senere.

Jeg afsluttede min fremlæggelse med oplæsning af følgende paragraffer:

Bekendtgørelse om matrikulære arbejder:

§ 4. Ved afsætning af skel skal landinspektøren undersøge, om ejendomsgrænsen på stedet er i overensstemmelse med matriklens oplysninger om skellets beliggenhed.

Stk. 2 Hvis der ikke er overensstemmelse som nævnt i stk. 1, eller hvis der i øvrigt kan være tvivl om skellets rette beliggenhed, skal landinspektøren give de berørte ejere lejlighed til at udtale sig, før skellet afsættes. Landinspektøren må derefter tage stilling til, om skellet kan afsættes i overensstemmelse med matriklens oplysninger, eller om forholdet skal søges ordnet efter reglerne om ejendomsberigtigelse, arealoverførsel eller teknisk ændring eller ved skelforretning.

§ 28. Skel, der registreres i matriklen, og skellene om et offentligt vejareal, der udskiltes i matriklen, skal være fastlagt ved mål, jf. dog stk. 4. Målingen skal være så omfattende, at skemaet kan indlægges på matrikelkortet og genafsættes ud fra målene.

Stk. 2. Hvis et skelpunkt afmærkes, og det ikke tidligere er fastlagt ved mål, skal det indmåles. Landinspektøren skal indberette afmærkningen og målingen til Geodatastyrelsen.

Stk. 3. Ved indmåling af skel skal målingen omfatte fikspunkter, hegn, bygninger og andre terrængenstande af varig karakter nær det skel, som indmåles.

Lov om udstykning og anden registrering i matriklen:

§ 28. Ejendomsberigtigelse kan ske, såfremt

- 1) ejeren af den eller de pågældende ejendomme erklærer, at den registrerede grænse er ændret ved hævds erhvervelse eller ved naturlig tilvækst eller fraskylning, eller
- 2) vejmyndigheden erklærer, at et areal, der i matriklen er henregnet under ejendommen, i mindst 20 år har været offentlig vej.

...

Parternes supplerende bemærkninger

Jeg gav ordet til BKJ fra Ringsted Kommune og bad hende om at fremlægge Ringsted Kommunes begrundelse for sagen, men DJ afbrød og bad om at få at vide om hævde var i spil. Det sagde jeg, at jeg først kunne oplyse, når jeg havde hørt alle parter. Jeg gav igen ordet til BKJ.

BKJ - Ringsted Kommune

BKJ oplyste, at X-vej er en offentlig vej, som er optaget i vejregisteret over offentlige veje. Den har fremgået af registeret over offentlige veje fra før 1966, hvor vejstrækningen var beliggende i Ringsted Landsogn. Ved sammenlægningen af Ringsted Købstad og Ringsted Landsogn pr. 1. april 1966 optages vejen i Ringsted kommunes vejregister uændret, som senere godkendes af Ministeriet for offentlige arbejder ved Vejdirektoratet, der offentliggøres i Statstidende i juli 1970.

BKJ oplyste, at køresporet ved siden af asfalten var vigtigt for vejen. for ellers nedbrydes vejen meget hurtigere. Rabatter er vigtige for vejen til at aflede overfladevand og til placering af de nødvendige kantpæle og skilte samt til sneoplæg om vinteren. Ringsted Kommune (RK) har givet gravetilladelser til entreprenører hvert fald siden 1995. BKJ fortæller om kabler og forsyningsselskaber generelt har vurderet rabatten som hørende til vejen. X-vej er blevet administreret efter vejloven, hvorfor kommunen også har givet gravetilladelser til gravning i vej, herunder rabatter. Vejen og rabatter med udstyr ejes af kommunen.

Vejteknisk er kørebanen overfladebehandlet, en såkaldt OB belægning, hvor kørebanen er blevet sprøjtet med asfaltemulsion efterfuldt af et lag skærver, der er tromlet fast. Ved en sådan behandling udvides kørebanen fx ikke uden at det efterfølgende kan ses. Køresporet langs kørebanen, stabiliserer kørebanen og det er derfor vigtigt at den vedligeholdes og fx ikke bortgraves. Den virker samtidig som vandafledning, frem til hvor vandet bliver optaget i græsrabatten. Ra-

batterne er en del af vejen, hvor vejens udstyr er placeret fx skilte, kantpæle med refleks der markerer vejens forløb, afvandingsbrønde, og rabatterne også anvendes til fx sneoplag. Driftsmæssigt har kommunen vedligeholdt kørebanen, vedligeholdt vejens udstyr og slået rabatter ved en årlig forårsslåning i ca. 1 meters bredde og en årlig efterårsslåning i fuld bredde.

X-vej har en færdselsmæssig funktion, med dobbeltrettet kørebane og hvor større køretøjer passerer hinanden ved at vige ud i køresporet. Kørespor langs kørebanen er synlig på luftfoto mange år tilbage, og har således fungeret som færdselsareal for køretøjer m.m. Rabatarealer langs kørebanen har fungeret som en vigemulighed for cyklister og fodgængere, hvorfor rabatterne virker tryghedsskabende.

Ud fra gamle luftfotos kan ses, at der altid har været en rabat langs begge vejsider. BKJ fremlagde bilag 2 og 3 med påskrifter om målinger fra asfaltkant til dyrkningsgrænse fra luftfotos fra 2009 og 2014, da der fra disse år var gode og tydeligere luftfotos. Når man kigger tilbage til 1954 er der ikke noget ændret. BKJ udtaler, at luftfotos efter 2014 ikke bør lægges til grund for rabatbredder. BKJ havde på baggrund af kendskab til asfaltbredden i 2009 og 2014 regnet forholdstal ud på hvor stor rabatten havde været i 2009 og 2014.

DB fra Park & vej

DB er ansat i Park & Vej og har i perioden 2002-2007 haft til opgave at slå rabatterne på X-vej. I perioden 2007-2014 var opgaven udliciteret til en anden leverandør. Igen i 2015 og frem til i dag har Park & Vej haft opgaven igen. Hans maskine har en klippebredde på 1,10 m. Det passede med rabatten de fleste steder.

DB oplyser om perioden 2002 -2007 at der var et spor ved siden af asfalten på ca. 40-50 cm og derefter græsrabat.

I den østlige ende var der et kørespor på ca. 40-50 cm på siden af vejen, og derefter kom en skråningen på ca. 1 m og det svarede til skæret på hans maskine. Efter skråningen var der en kronekant på ca. 10-15 cm.

På det fladestykke ind mod Torpet fra øst var græsrabatterne ca. 1,2 m. DB oplyser, at han slog rabatten 2 gange om året. Det var ikke hans opfattelse, at der blev slået rabatter imellem hans slåninger. Da han fik opgaven igen i 2015 var der ikke længere græsrabatter på 1,2 m, men langt mindre.

00Vest for Torpet var der i perioden 2002-2007 ca. 1,2-1,5 m græsrabatter fra asfaltkant til bagkant græs. I 2015 var der ligesom øst for Torpet ikke længere så store rabatter.

DB oplyser, at han ikke har slået rabatterne i år, fordi der ikke har været noget græs at slå, når dyrkningsgræsen ligger helt ud til asfaltkanten.

BB fra Park & vej

BB oplyser, at de har en ansat Park & Vej — TH -- som har været ansat siden 1986, og han har fortalt, at han har været med til at sætte kantpælene og skiltene på X-vej TH kom on/off på X-vej — enten for at arbejde med vejen, efter til og fra andre opgaver. TH bekræftede også, at der havde været en rabat.

KSN - Ringsted Kommune

KSN opsummerede og afslutter kommunens udtalelser med at vejen er offentlig og dermed ejet af kommunen, og at vejen består både af asfalt og rabat.

DJ

DJ mener ikke, at der vejloven står noget om at en vej skal have en rabat. DJ oplyser, at entreprenør JO, som arbejdede for Ringsted Kommune (i stedet for Park & Vej), i efteråret 2014 ikke slog græs på hendes ejendomme. DJ siger, at det ikke er unormalt, at der ikke bliver slået alle steder eller med andre hyppigheder end 2 gange om året.

TKK

TKK oplyser, at han bakker fuldt ud op omkring DB's udtalelser om størrelserne på rabatterne og hyppigheden af slåningerne.

DJ

DJ oplyser, at der de sidste 5 år generelt er blevet dyrket til kanten af asfalten. Hun siger, at vejen ligger på hendes ejendom og at der ikke er ødelagt noget af vejen. Dj vil ikke på nuværende tidspunkt oplyse noget om græsrabat. DJ gentager, at hun har forsøgt i mindelighed, men at Ringsted Kommune er årsag til at det er blevet til en skelforretning og ikke en vejudskillelse. DJ påpegede, at RK havde sat skilte og kantpæle på hendes jord og at kantpælene er blevet fjernet, så der kunne dyrkes helt ud til asfalten. RK kunne få dem udleveret hvis de ønskede det.

TKK

TKK mener kun det er 3 år at DJ har dyrket ud til kanten af asfalten.

JJ

JJ bakker TKK op i at det kun er 3 år.

LR

LR præciserer, at DJ ikke påberåber sig hævde, da DJ opfatter det som hendes jord.

DJ

DJ oplyser, at hun har fået erstatning for gravearbejder og ledninger lagt i jorden.

JJ0

JJ oplyser, at Park & Vej har slået kanter og græsrabatter. Der har altid været kantpæle. JJ har kommet på vejen siden barnsben og mener ikke at CJ kan vinde hævnd da de nuværende grænser kun har eksisteret i få år.

PS

PS oplyste, at han havde boet der i 40 år, at han var meget enig med Park & Vej om, at der altid har været rabatter.

L

L oplyste, at det var gået galt for 3-4 år siden og var blevet værre år for år. Hun fortæller at der var asfalt, slaggerrabat, græsabat inden dyrkningsgrænsen, L fortæller at hun d. 20/10-2016 hørte en voldsom og skrabende lyd, som hun ikke havde hørt før. Hun løb ud og konstaterede, at BJ kørte med maskinen ude på asfalten og det var den lyd hun havde hørt.

DJ

DJ tilføjer, at hun ikke har fået oplysninger fra Park & Vej om ødelagt asfalt.

TJ

TJ oplyser, at han er født og opvokset her. Han siger, at der tidligere var grøfter på sydsiden af vejen vest for Torpet. Grøfterne lå på sydsiden, af de træer der står langs vejen. TJ mener, at grøfterne forsvandt i 1960'erne.

DJ

DJ bryder ind og fortæller, at de 4 træer er plantet af hendes forfædre i familiemæssig anledning. Hun oplyser også at der ligger nogle drænbrønde. Både træer og brønde siger DJ er hendes.

TJ

TJ genoptager og fortæller, at der var asfalt, rabat på ca. 15-20 cm, træer, grøft inden dyrkningsgrænsen. Han oplyser, at han er født i 1935.

DJ

DJ bryder igen ind og siger, at drønbrøndene er for at dræne markerne

DB

DB tilføjer, at han har suget de 2 brønde DJ omtaler for kommunen. Det kunne tyde på at brøndene ikke er private udtaler DB.

DJ

DJ fastholder, at det er hendes brønde, og at det er kommunens skyld at skidt fra vejen løber i hendes drænbrønde og dermed stopper til, så Park & Vej skal ud og suge dem.

DJ

DJ fastholder, at det er hendes drænbrønde.

GBK

Hun fortæller, at BJ pløjer helt ud til vejkanten, så sten og jord falder ud på asfalten.

TKK

TKK fortæller, at BJ pløjer helt ud til asfalt og da han ikke kunne køre med ploven på skråningen, så hentede han en harve. Det gør at skråningen forsvinder og at sten ryger ud på kørebanen.

DJ

DJ mener, at BJ altid har ryddet op efter sig. efter endt arbejde på marken.

TKK

Han fortæller, at det ikke passer, og at han har konfronteret BJ med sten på vejen, men at BJ bare trak på skulderen og fortsatte sit arbejde.

TMS

Hun oplyser, at hun er meget bekymret for sikkerheden, når vejen ser ud som den gør.

L

Hun fortæller, at hun er enig med TKK, fordi hun tit har gået og sparket sten væk fra vejen, efter at BJ har arbejdet på markerne.

JJ

JJ fortæller, at han har fået ødelagt sin bil, fordi der ligger sten på vejen.

DJ

DJ fortæller, at hun hørte om, at der skulle være sten på vejen og derfor besøgte vejen, men ikke fandt sten på kørebanen. DJ siger, at hvis vejen ikke er bred nok, så kan man gøre vejen bredere ind mod husene i stedet for ud på hendes marker.

DJ

DJ spørger om kommunen har fået ejendomsdom på gadejorden. Hertil svarer jeg, at der mig bevidst ikke er nogen der har begæret ejendomsdom på gadejorden.

LR

LR udtaler, at hendes klient DJ muligvis godt se, at der er et trafikalt problem. DJ mener, at det er hendes vej, og hvorfor er det så DJ der skal ofre sig for trafikikkerheden.

DJ

DJ mener at hun er blevet forulempet fordi hun har dyrket ud til kanten og det har bilerne kørt op. Hun peger ud på de mange kørespor ud i det dyrkede. Flere at naboerne udtaler, at det er for dårligt at BJ pløjer ud ad, når han lige så godt kunne pløje ind ad. DJ oplyser, at hun nok skal bede om at der bliver pløjet ind ad. DJ tilføjer, at det ikke har været et problem før i år og at hun ikke har fået nogen henvendelse omkring det hverken fra kommunen eller naboerne. Hertil kommenterer flere naboer, at DJ ikke er til at få fat på.

Herefter forlod vi den østlige del af X-vej og gik ind i selve Torpet.

DJ

Hun oplyser, at det er hende og familien der klipper hækkene, slår græsset og ordner og river rabatterne i Torpet, og at familien har gjort det siden mindst 1945

TKK

Det er BJ og DJ der slår græsset.

RK

Vi får rabatterne slået 2 gange om året, men hvis Park & Vej kommer fordi for at slå, og der allerede er slået, så kører de videre til næste opgave.

Vi forlader byen og går ud af X-vej mod vest.

DJ

Hun fortæller at der tidligere har ligget et hus i svinget på nordsiden af vejen lige uden for byen, og om at der var en stensætning ud mod vejen.

DJ udpeger drænbrønde og gentager, at drænbrøndene er hendes. DJ fortæller, at træerne er fra sidst i 1940'erne og at de er plantet familiemæssig sammenhæng. Jeg spørger til hvilken familiemæssig sammenhæng, men det vil DJ ikke fortælle. DJÉ advokat siger til DJ, at det nok er på tide at fortælle det, men DJ siger at hun vil overveje det. Jeg siger at jeg synes det skal frem, hvis det kan væ-

re med til at dokumentere hvornår træerne er plantet, og at der jo ikke er nogen grund til at vente med de oplysninger til byretten, men DJ fortæller det ikke

TJ

Han fortæller igen, at der var grøfter der lå syd for vejen og syd for træerne (altså bagom træerne). Han oplyser, at der var grøfter på begge sider af vejen.

DJ

DJ peger på et byskilt og siger, at det ikke har stået der i 20 år. DJ mener, at byskiltet er rykket længere og længere ud på marken. DJ Viser os 2 drænbrønde, og fortæller at de er tinglyst på hendes ejendom, og at de er hendes.

TM

Om træerne oplyser TM, at hvis der gennem en længere periode er dyrket så tæt på træerne som nu, så ville træernes rødder være beskadigede. Nu kan man se overliggende rødder, hvilket tyder på at pløjningen er sket for nylig.

DJ

DJ oplyser årene for plantning af træerne. Det første træ tættest på Torpet er plantet i 1948, det andet træ i 1962, det tredje træ i 1954 og det fjerde træ i svinget er plantet i 1953. DJ husker ikke grøfter, men at vandet løb i rabatten lige ved asfalten, men at dem har RK fyldt op.

DJ tager RK's notat frem af mappen og siger, at vejloven ikke siger noget om grøfter. DJ siger, at hun ingen interesse har i at genere nogen, men at vejen ligger på hendes jord. DJ fastholder, at der ingen ejendomsdom er. Hun omtaler om RK's notat, at google-billederne er øjebliksbilleder. DJ oplyser, at hun har købt og sået rødsvingel for at bekæmpe goldhejre. Da rødsvingel er en græsart er det svært på luftfotos at se forskel på mark og rabat.

TKK

TKK tilføjer, at han aldrig har set en rødsvingelmark.

DJ

DJ siger, at hun heller ikke har haft en hel mark, men alene har sået det i rabatten, for at bekæmpe goldhejre.

TKK

TKK tilføjer, at han aldrig har set rødsvingel i rabatten. TJ tilslutter sig, at han heller aldrig har set rødsvingel i rabatten.

DJ

DJ fortæller, at de har været helt ude ved vejkanten i perioden 1994-2014, men ikke uafbrudt. DJ mener ikke at billederne i bilag 4 til RK's notat kan bruges at de er fiktive.

Jeg spørger om der er nogle afsluttende bemærkninger Inden jeg trækker mig til bage og vurderer de mange oplysninger.

KSN

KSON henviser til en ministeriel afgørelse hvori der står:

"Det er Vejdirektoratets opfattelse, at vejlovgivningen forudsætter, at vejbestyrelserne er ejer af de offentlige vejes arealer. Ved vejens udskillelse i matriklen sker der alene en sikring af dette ejerforhold, men ikke en erhvervelse af arealerne, jf. formuleringen i vejlovens § 88 stk. 1. Erhvervelsen sker i forbindelse med at en vej anlægges som offentlig vej. ." KSN oplyste, at der til vejarealet også hører grøfterne.

DJ

DJ vil ikke kommentere på om hun har vundet hævnd.

LR

LR fortæller, at DJ opfatter, at hun har ejet jorden op til vejen og ejer vejen.

DJ

DJ vil ikke svare på om det er en offentlig vej eller ej.

BKJ

BKJ oplyser, at RK er administrator af vejen og opfatter det som RK' pligt at vedligeholde vejen og rabatterne.

DJ

DJ tilføjer igen, at hun jævnligt har brugt arealet op til vejen.

BKJ

BKJ tilføjer, at ledninger er lagt i rabatten erstatningsfrit fordi det er offentligt vejareal og at ledningerne derfor ligger efter gæsteprincippet.

DJ

DJ oplyser, at hun har fået erstatning for ledninger. Jeg spørger ind til hvilke erstatninger der er tale om. DJ oplyser, at hun nogle gange har fået for deklARATIONSERSTATNING og andre gange for gene og afgrøder. Dj oplyser, at hun fik erstatning, da masten nede ved svinget blev drejet.

Herefter var der ikke flere bemærkninger.

Efter at have været igennem alle bemærkninger og udtalelser samt mine egne undersøgelser, mødtes vi igen i krydset ved Y-vej og X-vej, hvor jeg fremlagde afgørelsen.

Konklusion

Ud fra vores forudgående opmålinger af dyrkningsgrænser og skel samt diverse undersøgelser og parternes udtalelser under skelforretningen er konklusionen, at X-vej er en offentlig vej, der endnu ikke er udskilt.

Rabatter hører til vejens areal

Først et par citater omkring forholdet mellem rabatter og vejens areal, der også vedlægges som bilag.

Brev 1987-10-23 om fastlæggelse af vejgrænser for ikke udskilt offentligt vejareal: En ikke navngivet kommune spørger ministeriet om stillingtagen til rabatareale, når rabatten pludselig pløjes op og inddrages til tilgrænsende mark. Vejdirektoratet svarer, at der bør afholdes en skelsætningsforretning, og det den der rekvirerer en sådan ofte vil være den part, der vil undgå at der vindes hævnd.

Brev 2016-05-27 om vejkanter til offentlige veje: Vejdirektoratet oplyser, at vejkanter (rabatten) normalt er en del af vejarealet og dermed en del af det areal, som vejmyndigheden har ejendomsretten til. Der er dog ingen bestemmelser om en bestemt rabatbredde.

Brev 1986-0524 om "Rabat" mellem marker og offentlig vej: I et brev har en ikke navngivet kommune spurgt om der i vejloven findes hjemmel til at vejbestyrelsen kan råde over en given rabat langs de offentlige veje og dermed forhindre at landmænd dyrker helt ud til vejarealet. Hertil svares der, at § 101, stk. 1 i lov om offentlige veje, at der ikke må graves, pløjes eller udføres andre lignende foranstaltninger så nær vejarealet, at dette beskadiges.

Cirk.nr. 132 af 6. december 1985

"Kapitel 8 Udskillelse af vejareal i matriklen. Hævd.

47. Fra matrikelmyndighedernes side lægges der vægt på, at offentlige vejarealer i matriklen udskilles fra de ejendomme, hvorunder de henligger, og at der inden for en rimelig tid sker berigtigelse af forandringer i ejendomsgrænserne i forbindelse med vejmyndighedernes erhvervelse af vejarealer. Manglende notering i matriklen kan medføre betydelige ulemper for ejerne af de pågældende ejendomme i tilfælde af salg eller belåning af ejendommene. Det er ligeledes af betydning for vejbestyrelsen, at ejendomsretten til vejarealer sikres ved notering i matriklen dels for at undgå uoverensstemmelser med grundejerne om vejgrænsen, dels af hensyn til bestemmelsen i § 88, stk. 2, hvorefter hævnd ikke kan vindes over offentlige veje, hvis arealer er udskilt i matriklen.

I overensstemmelse med matrikeldirektoratets retningslinjer bør der kun udskilles arealer, der anvendes til selve vejanlægget og naturligt tilhører hertil, såsom fortove, hjørneafskæringer, grøfter, vigepladser, rastepfadser, parkeringspladser, sideanlæg, grusdepoter og lignende. Derimod bør arealer, der ikke skal indgå i vejarealet (f.eks. afskårne arealer), ikke udskilles af matriklen, men tildeles selvstændige matrikelnumre."

De forskellige luftfotos viser, at der helt tilbage fra i hvert fald 1954 og frem til for få år siden har været en rabat langs vejen. Størrelsen på rabatten er gennem årene nogenlunde den samme på de forskellige dele af strækningen. Den dyrkningsgrænse LE34 har målt i august 2016 er på store dele af strækning enslydende med de oplysninger Park & Vej og naboerne har givet omkring størrelsen på rabatterne. Derfor er dyrkningsgrænsen fastholdt som skellet på store dele af strækningen.

På den østligste del af strækningen fra X-vej 60 til X-vej 47 var dyrkningsgrænsen ikke blevet målt i august 2016, men grundet oplysningerne fra Park & Vej og naboerne sammenholdt med luftfotos, har jeg her fastholdt ca. 1,5 m rabat fra asfalten. Denne afstand virker meget sandsynlig ud fra, at resten af samme mark ligger med en rabatstørrelse på ca. 1,5 m i august 2016 og ud fra Park & Vej samt naboernes udtalelser.

Oftentimes lægger man en afstand ind på ca. 20 cm fra en dyrkningsgrænse til skel, men da luftfotos fra årene op til august 2016 viser, at dyrkningsgrænsen generelt lå længere ude på marken/væk fra vejen sammenholdt med DJ's egne oplysninger om, at der er blevet dyrket tættere på vejen de sidste 5 år, så mener jeg ikke, at der er belæg for at flytte ca. 20 cm tættere på asfalten.

På strækningen fra Y-vej til indkørslen til X-vej 618 var den målte dyrkningsgrænse svingende i afstand fra asfalten. Her har jeg fastlagt skellet ca. 1,5 m fra asfalten ud fra udtalelserne fra Park & Vej og naboerne samt de mange luftfotos der viser en rabat. Til støtte er DJ's oplysninger om, at der er blevet dyrket tættere på vejen de sidste 5 år.

DJ udtaler, at de 4 træer og drænbrøndene er hendes, og jeg har ikke fået oplysninger, der giver mig grund til at betvivle dette. En kommune er naturligvis berettiget til at lade private lodsejere plante træer og opstille drænbrønde eller andre fysiske genstande, hvis kommunen ikke mener, at det er til gene for vejens formål. Det forhold, at træer og drænbrønde tilhører DJ gør efter min opfattelse ikke rabatten til DJ's.

DJ påpegede, at RK havde sat skilte og kantpæle på hendes jord og at kantpælene er blevet fjernet, så hun kunne dyrke helt ud til asfalten. jf. vejlovens § 92 kan vejmyndigheden på ejendomme langs offentlige veje anbringe og vedligeholde

bl.a. skilte, vejafmærkninger og andet nødvendigt tilbehør hertil. Dvs. Ringsted Kommune er berettiget til at anbringe skilte og kantpæle - uanset om rabatten tilhørte Ringsted Kommune eller DJ. I dette tilfælde er kantpæle og skilte anbragt i rabatten, som jf. ovennævnte cirkulære og udtalelser fra Vejdirektoratet i " Brev 201605-27 om vejkanter til offentlige veje"

Ind igennem Torpet har jeg fastlagt skellet på forsiden af hæk og hegn. Dette er begrundet i hegnsloven 11, hvori der står, at hegn langs gade, vej, sti og plads, som er åben for almindelig færdsel, skal rejses helt på egen grund og levende hegn skal plantes i en sådan afstand fra vejens areal, at bevoksningen til enhver tid kan holdes indenfor skellinjen. DJ har fortalt, at det er hende der har slået græsset. Det er ikke unormalt, at en lodsejer ud til offentlig vej synes, at græsset skal klippes oftere end 2 gange om året, som kommunen udfører, og i disse tilfælde slår lodsejeren selv græsset. Det forhold, at DJ har slået græsset mellem hækken og asfalten berettiger ikke en ejendomsret til arealet.

Når en offentlig vej udskilles af matriklen som X-vej sker det i dette tilfælde ift. Bekendtgørelse om matrikulære arbejder § 19: "Før ejendomsberigtigelse, hvorved offentligt vej- eller stiareal udskilles fra en eller flere ejendomme, skal derfor matrikelmyndigheden foreligge erklæring fra vejbestyrelsen om, at vejen eller stien har været optaget i vej- eller stifortegnelsen i de sidste 20 år. "

Iht. udstykningsloven § 46 anses gadejorden matr.nr. 33a som tilhørende vedkommende kommune medmindre andre godtgør at have ejendomsret til arealet. I dette tilfælde anses gadejorden derfor at tilhøre Ringsted Kommune, medmindre andre godtgør at have ejendomsret til arealet. X-vej løber igennem gadejorden, og den del af gadejorden, der er den offentlige vej X-vej og som har stået opgjort på kommunens vejregister siden i hvert fald 1943, hører derfor (grundet reglerne om hvornår en vej er offentlig vej) under hvad vejmyndigheden har ejendomsret til.

Det er almindeligt, at man ved udskillelse af offentlige veje samtidig berigtiger resten af gadejorden, så man dermed får ryddet op i den gamle gadejord. Dette vil også forekomme i denne sag. Den del af gadejorden, som ikke ifølge det nye skel hører til X-vej vil tilhøre de tilstødende ejendomme matr. nr. 3a og 1c. Det fremgår tydeligt af luftfotos, at delnr. 2 på målebladet i mange år, og i hvert fald i hævdetid, har været anvendt til have på matr.nr. ... . Delnr.,... på målebladet har i mange år, og i hvert fald i hævdetid, været dyrket som en del af marken på matr.nr. ... . Derfor finder jeg det naturligt, at det berigtiges, når gadejorden alligevel berøres.

I forbindelse med min afgørelse af skellets placering skal det dog bemærkes, at DJ flere gange under skelforretningen gjorde opmærksom på, at hun havde nogle ting med, som hun ikke ville dele med parterne, de fremmødte eller mig,

men at hun ville gemme disse oplysninger til byretten. Jeg gjorde hendes opmærksom på, at jeg fandt det meget uheldigt, at hun ikke kom frem med de oplysninger der måtte foreligge, så de kunne indgå i min afgørelse. Min afgørelse er derfor truffet ud fra de forudgående undersøgelser og de oplysninger der fremkom under skelforretningen.

Jeg konstaterede, at DJ ikke ønskede at tiltræde skellets placering. Ringsted Kommune samt GBK og TKK gav deres mundtlige tilsagn. Samtidig oplyste jeg parterne om, at de ville modtage min redegørelse snarest efter skelforretningen. Fra modtagelsen af min redegørelse har de 8 uger tit at anke den til byretten. Jeg oplyste yderligere, at hvis de ikke inden 8 uger havde anlagt retssag ved byretten, så ville skellet som det er fastlagt ved skelforretningen blive registreret i Geodatastyrelsen.

Jeg gjorde parterne opmærksom på, at skellet var bindende med mindre en evt. byretsdom sagde noget andet, og jeg anmodede derfor parterne om at respektere det afsatte skel indtil der evt. måtte ligge en afgørelse i byretten.

Jeg læste følgende op for parterne fra Lov om udstykning og anden registrering i matriklen:

§ 44....

Stk. 2. Landinspektøren har ret til at anbringe skelmærker. Det samme gælder varige mærker for opmåling, hvis de kan anbringes uden væsentlig ulempe for ejendommens ejer eller bruger.

§ 45. Skelmærker og varige mærker for opmåling, hvortil matrikulære målinger knyttes, må ikke flyttes, borttages, beskadiges eller ødelægges.

Stk. 2. Den, der overtræder stk. 1, skal betale udgifterne ved mærkets genanbringelse.

Grundet den lange strækning valgte ingen af parterne at blive under afsættningen af skelpælene. Da vi var færdige med afsættningen af alle skelpælene, kørte vi forbi på den af DJ oplyste adresse, men fandt at ingen åbnede. Vi kørte fordi GBK og TKK og gjorde opmærksom på, at vi var færdige med afsættningen. BKJ havde været forbi og besigtige skelpælene under afslutningen af afsættningen.

Dagen efter skelforretningen sendte jeg et kort over den lange strækning og skelklæringen. De personer der var mødt for Ringsted Kommune var ikke de tegningsberettigede, hvorfor kommune skulle have mulighed for at tiltræde skriftligt. BJ var ikke til stede under skelforretningen, og han skulle naturligvis også have mulighed for at tiltræde. Ligeledes skulle DJ have mulighed for at ændre mening og tiltræde skriftligt.

..."

Ringsted Kommunes advokat har ved mail af 3. september 2019 skrevet således til landinspektør MBG

" ... er der en tvist mellem DJ og Ringsted Kommune vedrørende den endelige betaling af omkostninger forbundet med den gennemførte skelforretning.

Som alternativ til et "sædvanligt" syn og skøn ønsker sagsøgeren at rette henvendelse til Praktiserende Landinspektørers Forening – Honorarudvalget, hvilket Ringsted Kommune ikke har indvendinger mod. Inden der rettes henvendelse til honorarudvalget, skal jeg herved høfligst anmode dig om at besvare nedenstående spørgsmål fra sagsøgeren snarest muligt. (Til orientering vedhæftes retssagens bilag A. Indeholdt i dette bilag er det i nedenstående spørgsmål omtalte bilag 2.)

Din besvarelse bedes sendt til undertegnede og sagsøgerens advokat... Du er velkommen til at skrive dine svar direkte under hvert spørgsmål.

..."

Landinspektør MBG har ved mail af 23. september 2019 besvaret sagsøgerens spørgsmål således:

" ...

1. Det fremgår af svarskrift, at det kun er dele af landinspektørens honorar, man ønsker sagsøger dømt til at betale. Landinspektøren anmodes om at oplyse og dokumentere den fulde omkostning afregnet til sagsøgte for skelforretningen, Herunder vedlagt opgørelse af tidsforbrug.

Vedhæftet er faktura og udspecificering for skelforretningen, hvoraf jeg har forsøgt at opdele i "almindelig skelforretning" og 'særligt problematisk i denne sag". De gule poster er hvad jeg har vurderet ville være omfattet af en almindelig skelforretning omkring en vejudskillelse på 1,3 km på begge sider af vejen på størstedelen af strækningen og gennem en landsby. De orange poster vedrører de udfordringer der har været med at få den anden part indkaldt og behandling af habilitetsspørgsmål mm.

2. Landinspektøren anmodes om at oplyse, om hun tidligere - i en anden/andre sag/sager har afregnet et tilsvarende samlet honorar for en skelforretning om udskillelse af en vejstrækning i samme længde.

Jeg har lavet almindelige vejudskillelises-sager på frivillig basis, som det jo også var tanken med denne, men jeg har ikke vejudskilt i en skelforretning. Proceduren er dog den samme omkring fastlæggelse af skellet, som i en vejudskillelse.

3. Landinspektøren anmodes om konkret at uddybe og dokumentere, hvordan sagsøger har "modarbejdet" skelforretningen.

Min opfattelse af "modarbejdelse"/"manglende medvirken"/"modstand" skyldes mange elementer som udviklede sig undervejs i sagens forløb:

Normalt anvendes anbefalede breve, men når der ikke sker tilkendegivelse/tilbage-melding, måtte afleveringsattest i brug. Afleveringsattest virkede heller ikke, hvorfor vi måtte anvende stævningsmand for at forsøge aflevering af breve i sa-gen. Det lykkedes heller ikke, hvorfor jeg forsøgte selv at aflevere breve ved per-sonligt fremmøde, men det lykkedes desværre heller ikke. Jeg fik afleveret brevene til de 2 ejeres voksne og myndige søn, da de ikke selv var hjemme, men senere samme aften kørte han fra Ringsted til Roskilde for at aflevere brevene uåbnet i vores kontors postkasse. Sluttelig blev det både afleveringsattest og indrykning i Statstidende som blev fremgangsmåden. I mellemtiden var jeg i dialog med Geo-datastyrelsen, for at have vished for, hvornår de ville vurdere brevene som afleve-ret. Der står ikke andet i Bekendtgørelse om skelforretninger og den tilhørende vejledning end at jeg skal dokumentere at brevene er kommet frem. Det er Geoda-tastyrelsen der skal vurdere om min dokumentation er tilstrækkelig. Derfor blev allerede den indledende fase meget mere omfattende, end jeg før har oplevet i de skelforretninger jeg har afholdt og været bisidder ved.

Korrespondance omkring habilitet er sjældent nødvendigt, og hvis det er, så har jeg aldrig oplevet det så omfattende, som i denne sag. Jeg har aldrig oplevet så grove beskyldninger før.

Indhente omfattende dokumentation for vejloven i en så udstrakt grad, som jeg al-drig før har været udsat for. Normalvis oplever jeg, at parter i skelforretninger og andre matrikulære sager accepterer dansk lovgivning. Idet dette ikke var tilfældet i denne sag, var jeg nødt til at finde forarbejder, udtalelser om lignende sager fra Vejdirektoratet og lovhenviisninger, men ingen af dele hjalp. End ikke under selve skelforretningen blev dette accepteret som værende gældende.

Jeg var desværre også nødt til at aflyse meddelt skelforretningsdato 2 gange, fordi jeg, grundet manglende bekræftelse på modtagelse af brevene, ikke kunne doku-mentere, at skelforretningen var lovligt indvarslet jf. Bekendtgørelse om skelfor-retninger Første mail jeg modtager fra den ene ejer er det 5 sider langt worddoku-ment i en ellers tom mail med eneste ordlyd: "Kvittering for modtagelsen udbedes.". Denne ejer er altså klar over vigtigheden af at der reelt sker modtagelse, men åbenbart bare ikke når det gælder mine henvendelser til hende.

Jeg modtog mange mails fra ejerne at de involverede ejendomme, som jeg skulle læse og forholde mig til og svare på. I normale skelforretninger og vejudskillelser-

sager modtager jeg mellem 0-2 mails fra hver part. Fra den ene ejer modtog jeg 23 mails over en 2 mdr. periode Fra den anden ejer modtog jeg 15 mails på under 2 mdr. Der var tale om både lange og korte mails. Lang mail indeholdende word-dokument på 5 sider Lange og mange mails med beskyldninger, som ikke bidrog positivt til fremdriften mod afholdelse af skelforretningen.

Blev bedt om at tage stilling til anmodning om aktindsigt, som den ene ejer havde bedt om.

Med den til tider meget hårde retorik der blev anvendt i de mails jeg modtog fra først den ene og så den anden ejer var det bydende nødvendigt, at hvert et ord jeg skrev blev vendt og drejet. Der blev i allerførste korrespondance fra den ene ejer gjort det meget tydeligt, at der ikke blev stilet på min faglighed og mig som person, hvorfor jeg var nødt til at læse og læse igen mine egne mails, inden de blev sendt, så intet kunne mistolkes eller opleves som en provokation. Jeg kan ikke finde en eneste mail fra ejerne hvor der det mindste er antydning, at de er indforstået med at skellet skal afmærkes og afklares. Det var ikke at medvirke til sagen. Der var i mange mails vendinger som nedenstående og det er kun et uddrag fra de første par mails (Der var på dette tidspunkt ikke truffet afgørelse i GST om habiliteten:

- o De snigløber.
- o Men De har ikke et objektivt grundlag i orden.
- o De målinger er på forliggende grundlag intet værd.
- o Det er vist ikke klogt.
- o Du har hermed allerede taget stilling, til at du giver Ringsted Kommune et areal til rabat i hævd,
- o For mig er det helt tydeligt, at du tramper mine rettigheder
- o Jeg vil gå til enden med, at få alt prøvet, for det er tydeligt for os, at du handler ud fra ført hånd
- o Din skelforretning vil også blive underkendt hos domstolene
- o Jeg skal igen anmode dig om at træde ud af skelforretningen, og lade en uvildig landinspektør udføre opgaven
- o Der vil helt sikkert fremme sagen for Ringsted Kommune, at LE34 udtræder i skelsagen i forhold til mig.
- o Og som vi ved, er du ikke objektiv

Den ene ejer giver sig slet ikke til kende før efter den anden ejer havde skrevet og sagt, at hun var bortrejst indtil foråret.

Når man midt i en skelforretning modtager en mail en fredag eftermiddag kl. 16.53 med eneste ordlyd "PS: Jeg glemte - jeg har fået ny e-mailadresse og denne er pr dags dato lukket.", uden at oplyse en ny mailadresse og når man har oplyst først at være tilbage til foråret, så er det svært at opleve denne ageren som pro skelforretningen. Man kan ikke bare "melde sig ud af en igangværende

skelforretning" ved at sige at man ikke er hjemme de næste 5-6 mdr men et andet sted i Danmark. Det betragter jeg som manglende medvirken. Samtidig kan det nævnes, at Outlook fortsat kunne levere mails til denne mail-adresse og da hun begynder at skrive mails til mig igen i januar (18/1-2018), var det stadig fra den samme mail-adresse Den blev altså ikke lukket.

Håndtering af sygemelding mindre end 2 dage før skelforretningen med ordet "kollapset" Hertil skal lige siges, at den sygemeldte deltog under hele skelforretningen fra kl. 9 - 14 med undtagelse af kendelsen og afmærkningen af skellet.

Jeg vil gerne understrege, at jeg aldrig før har oplevet nogen gøre så meget for at "undvige". Jeg oplevede indholdet af de mange mails i sagen, at brevene var kommet frem) men hvorfor man så ikke har villet bekræfte dette, kan jeg kun tolke som modarbejdelse, når jeg i brevene beder om bekræftelse. I skelforretninger er parterne naturligvis oftest uenige, men jeg har aldrig oplevet, at parterne har forsøgt at undgå skelforretningen — tværtimod ønsker parterne normalt at få en afklaring.

Når en part vælger at ringe rundt til andre landinspektører for efterfølgende at sende mig en mail med grimme beskyldninger og fortælle "hvad de andre har sagt om dig", så opfatter jeg det som modarbejdelse. En meget unødigt og grov modarbejdelse. En metode, som jeg ikke kunne forestille mig ville ske overfor en Byretsdommer bare fordi man var uenig. Jeg er ikke byretsdommer, men jeg afsiger en kendelse over skellets placering. Det berettiger ikke til at negligere mine henvendelser og ej heller til at opføre sig på en sådan måde, som sket i denne sag.

4. Landinspektøren anmodes om at oplyse hvilken timepris, der har været anvendt i sagen.

Som i alle skelforretninger bliver arbejdet faktureret efter medgået tid til vores standardtakst for senior landinspektører, som på daværende tidspunkt var 1.355 kr/time + moms.

5. Landinspektøren anmodes om at redegøre for, hvor mange timer der er anvendt på hhv. skelforretningen, klagesagen ved Geodatastyrelsen og evt, andet. På vedhæftede er adskillelsen mellem almindelig skelforretning og særlige forhold vist — herunder bla. habilitetssagen ved GST.

6. Landinspektøren anmodes om at fremlægge evt. rammeaftale med kommunen eller/og ordrebekræftelse i sagen.

LE34 har ingen rammeaftale med Ringsted Kommune. Vedhæftet er første mail i sagen efter afholdelse af orienteringsmøde. Herefter var sagen i gang.

7. Til faktura 132636 af 30. november 2017 fremlagt i sagen som bilag 2 bedes landinspektøren oplyse:

Hvad menes med "særlige forhold og undersøgelser", dette bedes uddybet.

Forlængelsen/besværliggørelsen/udfordringerne ved denne sag skyldes mange elementer:

navne- og adressebeskyttelse - og særligt fordi der var tale om en tidligere kommunalt ansat, var der stor påpasselighed med udleveringen fra Ringsted Kommune.

Normalt anvendes anbefalede breve, men når der ikke sker tilkendegivelse/tilbage melding, måtte afleveringsattest i brug. Afleveringsattest virkede heller ikke, hvorfor vi måtte anvende stævningsmand for at forsøge aflevering af breve i sagen. Det lykkedes heller ikke, hvorfor jeg forsøgte selv at aflevere breve ved personligt fremmøde, men det lykkedes desværre heller ikke. Jeg fik afleveret brevene til de 2 ejeres voksne og myndige søn, da de ikke selv var hjemme, men senere samme aften kørte han fra Ringsted til Roskilde for at aflevere brevene uåbnet i vores kontors postkasse. Sluttelig blev det både afleveringsattest og indrykning i Statstidende som blev fremgangsmåden. I mellemtiden var jeg i dialog med Geodatastyrelsen, for at have vished for, hvornår de ville vurdere brevene som afleveret. Der står ikke andet i Bekendtgørelse om skelforretninger og den tilhørende vejledning end at jeg skal dokumentere at brevene er kommet frem. Det er Geodatastyrelsen der skal vurdere om min dokumentation er tilstrækkelig. Derfor blev allerede den indledende fase meget mere omfattende, end jeg før har oplevet i de skelforretninger jeg har afholdt og været bisidder ved.

Quickbreve og afleveringsattester kræver besøg på et posthus, hvilket tager tid hver gang jeg skulle sende breve. Portoer er dyr med afleveringsattest og quickbrev.

Korrespondance omkring habilitet er sjældent nødvendigt, og hvis det er, så har jeg aldrig oplevet det så omfattende, som i denne sag og med så grove og udokumenterede beskyldninger.

Indhente omfattende dokumentation for vejloven i en så udstrakt grad, som jeg aldrig før har været udsat for. Normalvis oplever jeg, at parter i skelforretninger og andre matrikulære sager accepterer dansk lovgivning. Idet dette ikke var tilfældet i denne sag, var jeg nødt til at finde forarbejde, udtalelser om lignende sager fra Vejdirektoratet og lovhenviisninger.

Jeg var desværre også nødt til at aflyse meddelt skelforretningsdato 2 gange, fordi jeg, grundet manglende bekræftelse på modtagelse af brevene, ikke kunne dokumentere, at skelforretningen var lovligt indvarslet jf. Bekendtgørelse om skelforretninger.

Jeg modtog mange mails fra ejerne af de involverede ejendomme, som jeg skulle læse og forholde mig til og svare på. I normale skelforretninger og vejudskillelser-

sager modtager jeg mellem 0-2 mails fra hver part. Fra den ene ejer modtog jeg 23 mails over en 2 mdr. periode. Fra den anden ejer modtog jeg 15 mails på under 2 mdr. Der var tale og både lange og kort mails. Lang mail indeholdende word-dokument på 5 sider. Lange mails med grove udokumenterede beskyldninger.

Jeg fik henvendelse fra Midt- og Vestsjællands politi om at hastebehandle sagen og måtte i den forbindelse involvere GST igen, for at kende deres holdning til fremskyndelse af sagen på kompromis af bekendtgørelsen.

Udfordringer med Postnord, som afleverede et brev med afleveringsattest uden at udfylde afleveringsattest, hvorved jeg ikke kunne dokumentere modtagelse af brevet.

Indhente kommunens vejfortegnelse mange år tilbage.

Blev bedt om at tage stilling til anmodning om aktindsigt.

Håndtering af sygemelding mindre end 2 dage før skelforretningen.

Forklaring og underbilag bedes fremlagt på afregnede beløb ud over hvad der er afregnet for medgået tid.

Ikke noget at tilføje ift. vedhæftede opgørelse.

De enkelte personer, som der er refereres til med initialer i tidsopgørelsen jf. bilag 3 bedes nævnt ved navn og funktion.

PLM - ... er beskikket landinspektør

NSH - ... er kort-og landmålingstekniker

ALJ - ... er kort og landmålingstekniker

KHR - ... er kort- og landmålingstekniker

AH - ... er beskikket landinspektør

RAG - ... er jurist med speciale i vejlovgivningen

Tidsopgørelsen i bilag 3 bedes udspecificeret mest muligt, herunder så det fremgår, hvor mange timer der er anvendt på enkelte ekspeditionstyper.

Det fremgår af teksten fra vores timesedler hvad der er udført. En del af indkaldelsen er også forberedelsen til afholdelsen af skelforretningen, så det er svært at dele op i ekspeditionstyper.

Indforståede forkortelser og ord bedes forklaret, herunder feks. "MAO" 18.8.2017, "LER" 12.9.2017.

MAO - det er en forkortelse for Matrikulære Arkivalier Online. Det er Geodatastyrelsens arkiv over alle matrikulære sager der er blevet scannet.

LER - det er en forkortelse for Ledningsejerregistret. En online tjeneste hvor man kan trække data om ledninger i jorden.

På selve skelforretningen 22. november 2017 har fire personer registreret cirka 11 timer hver. Hvorfor var det nødvendigt, at fire personer deltog i skelforretningen?

Der var 4 personer tilstede fordi strækningen var så lang.

Jeg afholdte skelforretningen.

PLM var med som den der havde alle papirerne (det var et stort kompendium der var blevet lavet til dagen med alle de relevante bilag og kort), tog referat og var med til at afsætte skelrør. Der blev sagt rigtig meget og flere snakkede i munden på hinanden, selvom jeg bad om ro (der var mødt 18 personer op til skelforretning — heraf var 2 fra Sjællandske Medier. Derfor var det efterfølgende en stor hjælp, at vi havde været 2 til at tage referat. PLM var også med under skelforretningen fordi vi løbende har haft en dialog omkring sagen — det stod mig meget tidligt klart, at denne sag blev er sag om ord.

Hvad der blev sagt og gjort skulle dokumenteres og gennemtænkes inden det blev gjort. Det var bydende nødvendigt med den retorik der blev anvendt i den mails jeg begyndte at modtage fra først den ene ejer og så den anden ejer. Derfor var en sparringspartner afgørende i processen.

ASJ og KHR var med for at afsætte skelrør. De var med hele dagen, fordi man aldrig ved hvornår der bliver behov for at anvise en linje eller en afstand i marken under skelforretningen. Efter kendelsen ca. kl. 14.30 skulle alle ca. 90 skelrør afsættes. Det var vi alle 4 personer om at gøre og vi var tørst færdige ca. kl. 18.30. Det var november og vi afsætte det meste af tiden i mørke ved pandelampernes skær, for at alle skelrør blev afsat på dagen for skelforretningen. Det kunne vi ikke have gjort med færre personer, når strækningen er 1,3 m lang og der skulle afsættes i begge vejsider.

Hvad er landinspektørens kostpris for at lave et kort som f.eks. målerblade af 28.12.2027 fremlagt med skelklæringen?

Jeg er ikke klar over hvad det er for et måleblad der henvises til, så derfor kan jeg ikke angive omkostningerne hertil.

Hvad er landinspektørens kostpris for at aflyse en berammet skelforretning og indkalde til en ny?

Der er ikke nogen fastpris på noget af arbejdet med en skelforretning og slet ikke denne, hvor hvert skridt jeg tog ift. indkaldelse og aflysning, medførte en ny drejning af sagen. ..."

LE34 faktura nr. 132636 til Ringsted Kommune:

" ...

Faktura

Skelforretning - X-vej	Vores ref:	MBG
Ringsted Kommune	Deres rekv:	
<u>EAN-nr. 5798007642495</u>	Attention:	BKJ

Beskrivelse

For gennemførelse af skelforretning - X-vej

Honorar efter medgået tid		239.883,75
Særlige forhold og undersøgelser, landinspektør		77.573,75
Særlige forhold og undersøgelser, tekniker		12.786,25
Udstedt aconto d. 30/9-2017		-50.000,00
Udstedt aconto d. 31/10-2017		-75.000,00
Honorar færdiggørelse efter reg. i GST		10.000,00
Porto momsfri, anbefalet, quick, afleveringsattest		972,00
Befordring firmahvidpladebiler		631,87
Viserpind		1.400,00
Skelrør 80cm med skeltegn		8.100,00
Målevogn inkl. km'godtgørelse		6.887,50
Indrykning i Statstidende		225,00
Totalstation		1.875,00
GPS		4.375,00
Administrationsbidrag		525,00
Påvisning af ledninger		2.550,00
Kortgebyr til Geodatastyrelsen		473,00
I alt DKK ekskl. moms		<u>243.258,12</u>
+ 25% moms af DKK	242.286,12	<u>60.571,53</u>
I alt DKK inkl. moms		<u>303.829,65</u>
..."		

Praktiserende Landinspektørers Forening Honorarudvalget har den 3. marts 2020 erklæret:

" ...

Honorarudvalgets besvarelse af spørgsmål i ovennævnte sag.

Retten har anmodet honorarudvalget ved Praktiserende Landinspektørers Forening om at besvare følgende:

Honorarudvalget bedes vurdere vederlaget for en konkret skelforretning, som pt. er omhandlet af en verserende civil retssag ved Retten i Roskilde.

Honorarudvalget bedes i processkrift af 7. januar 2020 om,

- At overslaget fra maj 2017 tillægges betydning for vurderingen

- At honorarudvalget anlægger en objektiv betragtning over arbejdets omfang og vurderer et rimeligt og sædvanligt vederlag

- *At den anvendte timepris bedes taget i betragtning*
- *At Ringsted kommune kunne have fastholdt LE34 på deres oprindelige overslag eller eventuelt krævet rabat/procenter på fakturaerne.*

Honorarudvalgets udtalelse

En skelforretning er en særlig matrikulær proces til konstatering af den rette beliggenhed af en ejendomsgrænse. Under en skelforretning kan der træffes afgørelse om, hvorvidt en ejendomsgrænse er ændret som følge af hævds erhvervelse – hvilket ofte er et tema i skelforretningen.

Skelforretningen gennemføres under ledelse af en privat praktiserende landinspektør med beskikkelse. Landinspektøren har en selvstændig forpligtigelse til at søge sagen nødvendigt og tilstrækkeligt oplyst, som grundlag for at træffe afgørelse om ejendomsgrænsens beliggenhed.

Skelforretningen omfatter en række forskellige formelle faser og arbejder – indkaldelse til åstedsmøde, forundersøgelser, afholdelse af åstedsmøde, afgørelse om skellets beliggenhed, udarbejdelse af erklæring om skelforretningen samt sagsudarbejdelse til notering af skelforretningen i matriklen.

Som følge af landinspektørens undersøgelsespligt efter officialprincippet og de formelle regler til proceskrav, er skelforretninger sædvanligvis tidskrævende at gennemføre.

Den i den konkrete sag omhandlede skelforretning er speciel, idet den dels omhandler en længere strækning, dels at der har været udfordringer i forbindelse med indvarslingen til skelforretningen, og dels at der har været omfattende korrespondance med parterne og Geodatastyrelsen forud for afholdelse af skelforretningen.

Honorarudvalget har gennemgået den fremsendte dokumentation og skal på den baggrund udtale:

- Honorarudvalget finder at der i den konkrete sag er anvendt meget mere tid på indvarsling og forberedelse af skelforretningen end sædvane. Landinspektøren har som nævnt en selvstændig forpligtigelse til at søge sagen nødvendigt og tilstrækkeligt oplyst, og der er således op til landinspektøren at vurdere hvornår sagen er tilstrækkeligt oplyst. Det er honorarudvalgets vurdering, at den anvendte tid på indvarsling og forberedelse i dennes sag i høj grad hænger sammen med, at der har været udfordringer i forhold til indvarsling til skelforretningen, afklaring af habilitet og en omfattende indledende korrespondance. Honorarudvalget finder på denne baggrund ikke, at der er grundlag for at kritisere tidsforbruget i den konkrete sag.
- Det er ikke sædvane ved skelforretninger generelt, at der fra landinspektørfirmaet deltager 4 medarbejdere ved selve skelforretningen. Honorarudvalget

finder at den af landinspektør MBG anførte begrundelse for at have valgt, at der skulle deltage 4 medarbejdere i sagen er rimelig, og finder ikke at dette har medvirket væsentligt til fordyrelse af sagen.

- Det er oplyst at der ved afregning af sagen er anvendt en timepris for senior landinspektør på 1355 kr. Honorarudvalget kan på baggrund af den fremsendte timeopgørelse konstatere at der er anvendt en lavere timepris for Kort- og Landmålingsteknikerne. Den anvendte timepris er ikke høj i forhold til sædvane i lignende sager og honorarudvalget har ofte set højere timepriser anvendt.

- Det er honorarudvalgets vurdering at Ringsted kommune som rekvirent i sagen har været bekendt med de udfordringer, der har været i sagen og dermed har været bekendt med at sagen ikke ville kunne gennemføres indenfor det i 2017 fremsendte overslag.

- Honorarudvalget vurderer, at honoraret i denne sag er noget højere end sædvane for en skelforretning omhandlende vejudskillelse af 1,3 km. Honorarudvalget finder at der i denne sag er særlige omstændigheder, som nævnt ovenfor, der gør at sagen ikke kan betragtes som en sædvanlig sag.

..."

Fra retsbogen fra et forberedende retsmøde jf. retsplejelovens § 355 den 18.marts 2019 gengives:

"

....

Det er det tredje forberedende retsmøde i sagen, der afholdes fordi det stadig ikke er lykkedes at få syn og skøn udmeldt på trods af, at sagen allerede er mere end 1 år gammel, hvor den efter de mål, der er for behandlingstider for civile sager, burde have været afsluttet.

...

Til de foreslåede spørgsmål 1, 2 og 6

Advokat Nicolai Platzer Funder tilkendegav om baggrunden for de foreslåede spørgsmål, at sagsøgeren har forstået de indhentede bilag sådan, at Ringsted Kommune efter at have fået foretaget jordbundsundersøgelser, havde truffet bestemmelse om, at alt det opgravede jord skulle fjernes fra stedet. Det, der ønskes belyst er, om noget af den opgravede jord ikke var forurennet, og derfor kunne have været fordelt ud over sagsøgerens eller naboens ejendom. Herudover viser de bilag, som sagsøgeren har indhentet, at noget af det bortgravede var klassificeret sådan, at det skulle køres til et jordbehandlingsanlæg, mens andet kunne deponeres på en kassernegrund, uden at der blev gjort noget ved det opgravede. Det er sagsøgerens opfattelse, at al den opgravede jord blev kørt til jordbehandling, selv om kommunen ikke havde stillet krav om det og, at det har fordyret det.

Herudover er det sagsøgerens opfattelse, at der faktisk er bortkørt en mindre mængde jord, end der skulle ifølge det udbudte projekt og, at dette burde have

medført en besparelse, der skulle komme sagsøgeren til gode.

Advokat Nicolai Platzer Funder opfordrede sagsøgte til at fremlægge fakturaen fra Grøn Vækst samt de tilknyttede vejesedler, således at sagsøgeren kan se mængden af jord, der blev kørt væk og hvor jorden blev kørt hen.

Det fremgår af et af underbilagene til bilag K, at Ringsted Kommune har indhentet tre konkurrerende tilbud på opgaven og, at tilbuddet på Grøn Vækst blev accepteret.

Retten bemærkede, at hvis aftalen med Grøn Vækst var en fastpris aftale, har vejesedlerne ingen betydning. Så var kommunen forpligtet til at betale det aftalte, da opgaven var løst. Med samme forudsætning er det også uden betydning, hvor jorden blev kørt hen. Hvis Grøn Vækst derimod skulle afregnes pr m³ jord/pr km kørt vejstrækning, har disse momenter betydning for kravets størrelse. Retten bemærkede, at det foreslåede spørgsmål 4 kun har relevans, hvis det er den sidste mulighed, der blev valgt.

Advokat Louise Solvang Rasmussen lovede at opfordre Ringsted Kommune til at fremlægge udbudsmaterialet og forklare, hvorfor Grøn Vækst tilbud blev accepteret, og hvad aftalen så gik ud på. Hun vil også opfordre kommunen til at redegøre for, hvorfor det var nødvendigt, at al jorden skulle køres væk frem for at blive planeret ud over tilgrænsende arealer altså, om noget af jorden kunne have været skubbet ud på tilgrænsende arealer.

...

På samme måde opfordres sagsøgeren til at få afklaret, hvilken myndighed, der har kompetence til at bestemme, om jord er forurenede og til at bestemme, hvad der skal ske med forurenede jord og så spørge den rette.

...

Der er for så vidt ingen bemærkninger til de foreslåede spørgsmål 3 og 6 udover, at retten henviste til, at kommunen ifølge bilag K har indhentet tre konkurrerende tilbud. Retten antager, at kommunen har antaget det billigste. Retten opfordrer sagsøgeren til at genoverveje, om det kan påregnes, at prisen kan anfægtes efter et syn og skøn.

I et processkrift af 20. marts 2020 skrev sagsøgeren bl. a:

"...

Den fjernelse af jord, som er sket efter skelforretningen var i øvrigt ikke i et omfang, som forudsat i sagsøgte tilbudsindhentning. Det var taget udgangspunkt i 360 t. jord, men kun 240 t. jord blev fjernet (se sagens bilag Q)..."

Bilag Q er en afgørelse fra Geodatastyrelsen om landinspektørens habilitet.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af DJ og af vidnerne BJ, BKJ
 SGA, FP, LK
 landinspektør MBG, DB, BB og KMB

. Forklaringerne er gengivet i retsbøgerne for 30. november og 1. december 2020.

DJ har i sit påstandsdokument skrevet:

" ...

Til støtte for den principale og subsidiaire påstand i relation til skellet gøres det gældende,

- At sagsøger som udgangspunkt er ejer af al den jord, som har indgået i vurderingen under skelforretningen af 22. november 2017,
- At beskyttelseshensynet til lodsejeren, som skal tilgodeses i medfør af grundlovens § 73, tilsiger, at muligheden for at offentligheden kan tilegne sig adkomst til privat fast ejendom skal fortolkes indskrænkende, hvorfor man ved undersøgelse af "sidste sikre udgangspunkt" må falde tilbage på registreringen i vejregistret,
- At sagsøgte adkomst hertil følger alene af et konkret regelsæt nemlig den offentlige vejlov i sammenhæng med det offentlige vejregister, som sætter præcise retningslinjer for, hvornår kommunen kan anses som ejer af en vej, - men ikke hvor bred vejen skal være,
- At det følger af ovenstående, at kommunens ejendomsret over X-vej alene og maksimalt kan udstrækkes til det areal, som har været registreret i vejregistret,
- At de udtalelser fra ministerier og Vejdirektorat, som sagsøgte har citeret i svarskriftet underbygger, at der ikke er krav om en bestemt bredde rabat til en offentlig vej, herunder
  - Ministeriel udtalelse af 12. oktober 1987: "*I vejlovgivningen findes der hverken regler for, hvor bred en vej uden nærmere bevis formodes at være, eller procesuelle regler om, hvem det påhviler at føre bevis for, hvor en omdiskuteret vejgrænse findes [...]*
  - Vejdirektoratets udtalelse af 27. maj 2016: "*Vi kan oplyse, at vejkanten (rabatten) normalt er en del af vejarealet – og dermed en del af det areal, som vejmyndigheden har ejendomsretten til. Der er dog ingen bestemmelser om, at en vej skal have en rabat af en vis bredde, hvorfor en vurdering af, om rabatten er en del af vejen, afhænger af de konkrete forhold på stedet, herunder om rabatten ligger på et uskilt vejareal [...]*

- At det følger af disse udtalelser, at det påhviler sagsøgte at bevise, at man ejer mere end selve vejen, hvilket ikke er sket ved landinspektørens subjektive vurdering i marken,
- At de ledninger der er nedgravet i sagsøgers markkanter ligger efter gæstebegrebet og der er betalt erstatning til sagsøger og før hende til de tidligere ejer af landbrugsejendommen,
- At sagsøgte var i ond tro om at rabatterne tilhørte kommunen, hvilket underbygges af, at kommunens centrale medarbejder på sagen gjorde sig anstrengelser for at finde holdepunkter for hævden, nemlig ved at dyrkningsgrænsen lå så langt fra vej-kassen/kørearealet som muligt, og da det ikke lykkedes fravalgte sagsøgte hævden på datoen for skelforretningen og gjorde nu gældende, at kommunen altid havde været ejere af jorden langs X-vej

Til støtte for frifindelsespåstanden overfor sagsøgtes betalingspåstand, gøres det gældende

- At sagsøgte har bevisbyrden for, at der var forhold ved vejrabatterne eller arealerne langs asfalten, som krævede udbedring, og denne bevisbyrde er ikke løftet, helt konkret er der ikke anført nærmere til støtte for "borgerhenvendelsen" fra april 2016, som angiveligt skulle have startet hele sagen,
- At det i stedet var Ringsted Forsynings kloakprojekt i området, som gav anledning til kontakten til LE34 A/S med henblik på vejudskillelse, hvilket viser, at det var kommunen, som var interesseret i gennemførelse af skelforretningen,
- At det er stærkt uproportionalt, at en borgerhenvendelse om harvning ud til asfaltkanten et sted langs vej fører til skelforretning og omkostninger for over 600.000 kr., ikke mindst med tanke på, at der på hovedparten af strækningen kun blev afgravet et jordlag på gennemsnitligt 2,5-3,5 cm.
- At sagsøgte har bevisbyrden for, at sagsøger var i ond tro om at eje den del af jorderne, som blev harvet og pløjet på normal måde i forbindelse med det gennemførte agerbrug, og denne bevisbyrde er ikke løftet,
- At det har ikke været ulovligt for sagsøger at harve ud til vejen på egne marker, og det har været berettiget hensyntagen til bekæmpelse af ukrudt, hvis det er kommet tæt på,

- At [gentaget fra overfor] sagsøgte har været i ond tro om skellets beliggenhed, idet man har søgt dokumentation for hævds erhvervelse, hvilket ikke er lykkedes.
- At sagsøgte ikke har løftet bevisbyrden for, at sagsøger ved nogen handlinger eller undladelser har gjort sig skyldig i uforsvarligheder, som kan medføre erstatningsansvar overfor sagsøgte i denne sag, hverken i relation til skelforretningen eller den efterfølgende entreprise vedrørende vejsiderne,
- At sagsøgte anmodede om foretagelse af skelforretning vel vidende om, at forretningen ikke kunne gennemføres for det af LE34 A/S fremsendte overslag, hvilket må anses som ansvarspådragende, når delegationen af kompetencen til BKJ netop hvilede på grundlag af den oplyste ca. pris, hvilket igen må antages at have været bestemmende for beslutningen om netop at vælge denne løsning,
- At sagsøgte alene bærer ansvaret for ikke at have ført tilsyn med, at landinspektørens regning endte med at blive mange gange større end det tilbud/overslag, som blev givet 30. maj 2016, og ikke efterfølgende at have protesteret over for dette,
- At det er dokumenteret under sagen, at sagsøgtes udkastning af asfaltgranulat er skyld i de forekomster at forurening i jorden, som har fordyret jordflytningen,
- At det alene er sagsøgtes ansvar, at entreprisen vedrørende etablering af rabatter i vejsiderne har fået det økonomiske omfang, den har, hvilket på ingen måde skal komme sagsøger til skade,
- At sagsøgte ved at skride til skelforretning uden forinden at adressere det påståede problem med opkørt vejrabat over for sagsøger har omgået almindelige forvaltningsretlige regler om retssikkerhed for borgere ved at gennemtvinge en afståelse af arealer langs vejen,
- At det forhold, at der blev indgået frivillige aftaler om afståelse med øvrige lodsejere, som gik fri for betaling af omkostninger, konstituerer manglende ligebehandling,
- At sagsøgte i det hele taget ikke kan gennemføre et erstatningskrav mod sagsøger uden at have iagttaget sin tabsbegrænsningspligt, hvilket i høj grad ikke er sket i denne sag, dels ved

- At anmode om skelforretning inden forligsmuligheder var udtømte, herunder ved at undlade at tage imod sagsøgers tydelige invitation til dialog med LK ,
- At undlade at kontakte sagsøgers egen landinspektør, som sagsøger henviste til for en mindelig løsning, da sagen VAR overgået til skelforretning,
- At undlade at beramme skelforretningen til en af de tre datoer, som oprindeligt blev accepteret af sagsøger men i stedet indkaldte på en helt fjerde dato, hvor sagsøger ikke kunne være til stede.
- At spille mange landinspektørtimer på indkaldelse til skelforretning, herunder ved at sætte landinspektøren til at fortage personlig aflevering af indkaldelser på privatadresser ved aftenstide etc. i stedet for at sende brev med afleverings attest,
- At undlade at føre tilsyn med timeforbrug hos landinspektør og holde dette op imod det oprindelige overslag,
- At undlade at bestride rimeligheden af den udstedte regning, herunder blot til eksempel at der skulle være fire landinspektører til stede, selvom kun MBG var aktivt deltagende, hvilket i sig selv har øget regningens størrelse med ca. 50.000 kr., og idet der ikke var rabat på regningen, som ellers er set som standard i aktindsigt,
- At undlade at meddele påbud til sagsøger om at rette for sig med hensyn til påstået harvning af rabatterne, hvilket kunne have løst det påståede problem uden omkostninger,
- At undlade at tage imod sagsøger forslag om at Grøn Vækst kunne dose jord ind på marken men i stedet betale for at få den fjernet,
- At lade udføre rabatter i en anden udformning end nogensinde før, på den pågældende strækning,
- At indgå aftale med jordhåndteringsentreprenør, hvorefter det tilsyneladende var økonomisk underordnet for entreprenøren, om denne skulle aflevere jord på deponerings/rensingsfacilitet eller "kassernegrunden", hvor almindelig - ikke forurenede eller kun let forurenede jord - kunne aflæsses,
- At undlade at føre tilsyn med, at jordentreprenør rent faktisk kun fjernede 240 t. jord og ikke 360 t., som aftalt, hvilket kunne have betydet

en prisreduktion.

..."

Ringsted Kommune har i skrevet i kommunens påstandsdokument:

" ...

4. ANBRINGENDER

4.1 Påstanden om frifindelse

Til støtte for Ringsted Kommunes frifindelsespåstand gøres det gældende, at X-vej er en offentlig vej (kommunevej), og at vejarealet, som dette fremgår af landinspektørens afsætning, jf. redegørelsen af 30. november 2017 (bilag 36), ejes af vejmyndigheden, Ringsted Kommune. Det bestrides, at sagsøgeren har vundet hævd på arealer, der naturligt hører til vejens areal (vejrabatter), uanset hvorledes sagsøgeren har dyrket omkringliggende marker de senere år.

Det gøres således gældende, at landinspektørens fastlæggelse af skel langs X-vej, jf. bilag 36, er korrekt. Der er ikke under sagen fremkommet væsentlige nye oplysninger, som kan føre til, at retten kan give sagsøgeren medhold i sine påstande, og derved tilsidesætte landinspektørens fagkyndige vurdering.

Det gøres gældende, at det er korrekt, når landinspektøren i sin redegørelse har anført, at det af luftfotos fremgår, at der helt tilbage fra i hvert fald 1954 og frem til for få år siden har været en rabat langs vejen. Bredden på rabatten er med rette fastslået til cirka 1,5 meter langs store dele af strækningen. Der henvises til landinspektørens konklusion (bilag 36, side 16-18).

Ringsted Kommune bestrider det af sagsøgeren anførte om ejerskab til brønde langs X-vej. Der er tale om almindelige vejbrønde, som Ringsted Kommune ejer og vedligeholder, jf. bilag I.

I anden række gøres det gældende, at det under alle omstændigheder er uden betydning for den rette fastlæggelse af skellet langs X-vej om sagsøgeren ejer 4 træer og 2 drænbrønde placeret i vejarealet. En vejmyndighed kan godt lade en privat lodsejer f.eks. plante træer mv. på et vejrabatareal, når det ikke er til gene for vejens anvendelse, uden at dette medfører en ændring af ejerforholdet til det pågældende areal.

Det samme gør sig gældende for så vidt angår sagsøgerens græsslåning. Det er Ringsted Kommune, der har udført den sædvanlige vedligeholdelse af rabatarealerne, og det ændrer ikke på ejerforholdet, at sagsøgeren eventuelt har fundet

anledning til at slå græsset hyppigere end den vedligeholdelse, kommunen foretager.

Det af sagsøgeren anførte om Ringsted Kommunes påtænkte ekspropriation til kloakering er ikke korrekt.

Kloakering udføres af Ringsted Forsyning, som er et kommunalt ejet aktieselskab. Siden selskabsudskillelsen, jf. lov nr. 469 af 12. juni 2009 om vandsektorens organisering og økonomiske forhold, agerer Ringsted Forsyning A/S selvstændigt i forhold til selskabets driftsopgaver, og Ringsted Forsyning A/S er således ikke en del af den kommunale enhedsforvaltning.

Forsyningens kloakering har derfor ikke noget med nærværende sag om skellets rette placering at gøre, selvom det i sagens natur er hensigtsmæssigt, at skellets placering er endeligt fastlagt *inden* anlægsarbejdernes igangsættelse.

Det bemærkes, at det ud fra en samfundsøkonomisk betragtning er naturligt og sagligt, at der mellem Ringsted Kommune og Ringsted Forsyning har været en vis koordinering for så vidt angår den store opgave, det er at opmåle og registrere en vejstrækning på flere kilometer, jf. også bilag 69, hvor ingeniør, ^{BKJ} Vej- og Ejendomscenter i Ringsted Kommune, den 13. juni 2016 skriver til landinspektør ^{LK}, at hun accepterer, at "*arbejdet [registrering af dyrkningsgrænsen] foregår samtidig med registreringen for Forsyningen og at LE34 indhenter ledningsoplysninger på den aktuelle strækning og undersøger eventuelle servitutter*".

Endeligt bestrides det, at de med stævningen fremlagte deklARATIONER om erstatning for nedgravning af kabler mv. kan føre til et andet resultat. De tinglyste dokumenter er således en nødvendig følge af, at ^{X-vej} ikke tidligere har været udskilt i matriklen, men ændrer ikke på, at skellets rette placering er som angivet i landinspektørens redegørelse (bilag 36).

Det bemærkes hertil afslutningsvist, at det fremgår af landinspektørens vurdering af skellet, at oplysninger om "deklarationserstatning" er indgået blandt de tilgængelige oplysninger i sagen (bilag 36, side 15):

"DJ oplyser, at hun har fået erstatning for ledninger. Jeg spørger ind til hvilke erstatninger der er tale om. DJ oplyser, at hun nogle gange har fået for deklarationserstatning og andre gange for gene og afgrøder. Dj oplyser, at hun fik erstatning, da masten nede ved svinget blev drejet."

Endvidere fremgår følgende af bilag 36, side 8:

"Jeg har undersøgt tingbogen for tinglyste servitutter og både nye og gamle skøder på de involverede ejendomme. Der er ikke nævnt noget omkring skellet i disse dokumenter på nogen af ejendommene."

Til sagsøgerens antagelser om Ringsted Kommunes baggrund og begrundelse for at udskille X-vej bemærkes endeligt, at det ikke er usædvanligt, at ældre offentlige veje endnu ikke er udskilt i matriklen. Der gælder efter vejlovens § 61 ikke en tidsfrist for udskillelse, og udskillelse foretages og prioriteres løbende i kommunen efter opgavens aktualitet.

Ringsted Kommune bestriker således i det hele sagsøgerens anbringender vedrørende myndighedspassivitet og magtfordrejning, og er i øvrigt uenig i sagsøgerens beskrivelse af sagens forløb, herunder navnlig sagsøgerens beskrivelse af egen (påståede) samarbejdsvillighed. Det gælder både forløbet vedrørende Ringsted Kommunes forsøg på udskillelse uden gennemførelse af skelforretning og tiden efter skelforretningens igangsættelse.

Ved sagens bedømmelse skal det efter Ringsted Kommunes opfattelse således tværtimod lægges til grund, at Ringsted Kommune forsøgte at få X-vej udskilt uden igangsættelse af en skelforretning.

På trods af det meget klare udgangspunkt vedrørende ejerskabet til offentlige veje, jf. ovennævnte bemærkninger til det retlige grundlag samt i øvrigt det i bilag 36, side 8 og 16, beskrevne om rabatarealer, der kan erkendes på luftfotos, fremkom sagsøgeren med ubegrundede og vedholdende indsigelser i relation til ejerskabet af vejens rabatter. Gennemførelse af en skelforretning var derfor uundgåeligt.

Det bemærkes, at Ringsted Kommune ikke har hjemmel til at betale en lodsejer for kommunens råden over egne arealer (vejrabatterne, som er en del af den offentlige vej X-vej uanset at dette havde været forbundet med færre omkostninger for kommunen, end gennemførelse af skelforretning.

4.1.1 Sagsøgerens indsigelser til skelerklæringen (bilag 36)

Ringsted Kommune gør gældende, at sagsøgeren ikke under sagens behandling har fremført relevante indsigelser til skelerklæringens rigtighed. Sagsøgeren har således under alle omstændigheder ikke løftet sin bevisbyrde for en anden placering af skellet.

Ringsted Kommune bestriker det af sagsøgeren anførte om registrering i vejregistret (replik 1, side 10) samt oplysninger om vedvarende dyrkning af vejrabat-arealerne. Ringsted Kommune bestriker endvidere det af sagsøgeren anførte om, at der foreligger troværdige og vedholdende vidneudsagn fra de omboen-

de, som skulle bevise, at sagsøgeren har dyrket markerne til asfaltkanten ”i flere generationer”.

4.2 Udgifter forbundet med skelforretningens gennemførelse

Det gøres gældende, at der med henvisning til begge parter interesse i en konstatering af ejendomsgrænsernes rette beliggenhed, baggrunden for og resultatet af skelforretningen, er grundlag for at dømme sagsøgeren til at betale i alt 362.348,12 kr. til dækning af (delvise) omkostninger forbundet med skelforretningens gennemførelse.

Det gøres således gældende, at begge parter havde en væsentlig interesse i at få fastslået ejerforholdet – sagsøgeren navnlig for at få afklaring om muligheden for at råde over de omhandlede arealer.

Det gøres gældende, at sagsøgerens modarbejdelse af skelforretningens gennemførelse har ført til en væsentlig fordyrelse af processen. Yderligere er skelforretningens gennemførelse besværliggjort af sagsøgerens markarbejder (pløjning af rabatter), som har nødvendiggjort et omfattende arbejde for at klarlægge de oprindelige forhold. Som det fremgår af bilag 36, har landinspektøren således indhentet og analyseret et omfattende kortmateriale, ligesom der er gennemført interviews med naboer for at få klarlagt de relevante faktiske omstændigheder.

For så vidt angår fordelingen af de enkelte udgifter henvises der i det hele til Ringsted Kommunes anmodning til Hegnssynet, jf. bilag A.

For så vidt angår omfanget af de samlede udgifter til skelforretningens gennemførelse, bemærkes, at Honorarudvalget – som blev rekvireret efter forslag fra sagsøgeren – ved brev af 3. april 2020 (bilag 92) ikke har fundet anledning til kritik.

Således anfører Honorarudvalget, at der i den konkrete sag har været anvendt mere tid, end det er sædvane, men at der ikke er grundlag for at kritisere tidsforbruget i den konkrete sag. Honorarudvalget udtaler endvidere, at den anvendte timepris ikke er høj i forhold til sædvane.

Ringsted Kommune gør på den baggrund supplerende gældende, at kommunen på intet tidspunkt kunne eller burde have forsøgt at minimere udgifterne til skelforretningen. Det fremgår tværtimod med tydelighed, at sagsøgeren bærer det primære ansvar for skelsagens enorme omfang. Der henvises til de for Honorarudvalget fremlagte skriftlige bemærkninger fra hhv. sagsøgeren og landinspektøren, som efter Ringsted Kommunes opfattelse belyser og underbygger

sagens usædvanlige karakter. Det fremlagte bilag 93 vedrørende muligheder for indkaldelse til skelforretning ændrer ikke herpå.

Til det i sagsøgerens skriftlige indlæg, jf. bilag 64-66, anførte om muligheden for at gennemføre skelforretningen på et oprindeligt planlagt tidspunkt, som følge af den af sagsøgeren omtalte generalfuldmagt, bemærkes, at synspunktet synes at stride mod sagsøgerens tidligere synspunkter i sagen om, at landinspektøren ikke burde have gennemført skelforretningen pga. sagsøgerens sygdom. Således er der i f.eks. replik 1 fremsat et ønske om vidneafhøring af egen læge, der er som bilag 47 fremlagt en lægeerklæring, og i replik 2 har sagsøgeren opfordret Ringsted Kommune til at oplyse, om man er enig i, at skelforretningen *burde have været udsat*.

4.3 Udgifter forbundet med reetablering af vejrabatter

Sagsøgerens markarbejder (pløjning af rabatter) er udført på vejarealet i strid med vejmyndighedens ejendomsret. Sagsøgeren er derfor forpligtet til at refundere Ringsted Kommune det beløb, reetableringen har kostet.

Det gøres gældende, at sagsøgeren vidste eller burde vide, at det udførte markarbejde ikke alene fandt sted på sagsøgerens egen ejendom, men også på arealer, der utvivlsomt må betegnes som vejrabatarealer. Under alle omstændigheder er markarbejdet udført uden tilladelse fra vejmyndigheden, jf. vejlovens § 73, stk. 1 og 2, hvorfor sagsøgeren ved sin retsstridige råden har påført Ringsted Kommune et tab, jf. bilag K, som sagsøgeren skal erstatte Ringsted Kommune.

Sagsøgeren afviser ethvert krav, bl.a. med henvisning til, at Ringsted Kommune ikke gav sagsøgeren mulighed for at "rette for sig".

Ringsted Kommune gør hertil gældende, at Ringsted Kommune, i hvert fald under de foreliggende omstændigheder, hvor sagsøgerens pløjning af rabatter er sket i strid med vejmyndighedens ejendomsret, uden tilladelse efter vejlovens § 73, stk. 1 og 2, og hvor det af trafiksikkerhedsmæssige årsager var nødvendigt hurtigst muligt at reetablere vejrabatterne, var berettiget til at igangsætte reetableringsarbejdet på kommunens vejareal som gjort.

Hertil kommer, at det er Ringsted Kommune (som vejmyndighed), der har ansvaret for at holde sine offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver, jf. vejlovens § 8. Efter § 8, stk. 2, er det overladt til vejmyndigheden at bestemme, hvilke arbejder der skal udføres, men vejmyndigheden kan ifalde erstatningsansvar over for trafikanter og andre, som lider skade pga. vejens uforsvarlige tilstand som følge af manglende opfyldelse af pligten efter § 8, stk. 1.

Det er således berettiget, at Ringsted Kommune under nærværende søgsmål har påstået udgifterne til reetablering betalt af sagsøgeren, idet behovet for reetablering alene er opstået som følge af sagsøgerens forhold. Det er ikke sandsynligt, at sagsøgeren ville eller kunne have gennemført det arbejde, som sagsøgerens råden over vejarealet havde nødvendiggjort, bl.a. fordi der var tale om forurenede jord.

4.3.1 Om den udførte reetablering

I notat af 6. juli 2019 (bilag Z) fra Ringsted Kommunes Vej- og Ejendomscenter er forløbet vedrørende reetablering nærmere beskrevet, herunder hvorledes kommunen indhentede tre tilbud på det udførte arbejde. Kommunen antog det billigste tilbud, som var en fast pris på den beskrevne opgave (jf. bilag 50).

Ringsted Kommune har derfor udført det nødvendige arbejde på en hensigtsmæssig og økonomisk forsvarlig måde.

..."

Retten's begrundelse og resultat

Skelle's placering

Retten anser det ikke for anfægtet, at X-vej er en offentlig kommunal vej og, at kommunen dermed er ejer af det areal, der hører til vejen.

I skelsætningserklæringen er der udførligt redegjort for det retlige grundlag for, at en vej ikke kun består af asfaltarealet. Retten er enig i beskrivelsen af det retlige grundlag.

Det er nødvendigt, for at asfalten ikke skal knække, hvis nogen kører ud over asfaltkanten, at asfaltbelægningen understøttes af et bundlag, der går længere ud end asfaltbelægningen. Understøtningen og rabatten skal have en sådan konsistens, at bilister ikke mister herredømmet over bilen, hvis de kommer til - eller er nødt til at trække ud i rabatten fx ved passage mellem brede køretøjer. Det er også nødvendigt, at regnvand og smeltevand kan komme væk fra vejbanen. På landet er der ikke kloakriste og -ledninger i forbindelse vejbanen til det. Det er derfor indlysende, at der skal være rabat, der gør det muligt at vand kan komme væk fra vejbanen.

Intet i de mange dokumenter, der er fremlagt i sagen eller i det, der er forklaret indikerer, at noget andet har været tilfældet på X-vej før DJ begyndte at pløje/harve helt ud til asfaltkanten.

Den landinspektør, der har fastlagt, hvor skellet er i konklusionen på skelforretningserklæringen, og har afsat det i marken, beskriver sig selv som en af de få landinspektører i landet, der har det speciale. Hun har udførligt beskrevet fremgangsmåden og de faktiske og juridiske forudsætninger for afgørelsen både i erklæringen og i forklaringen i retten. Erklæringen og bevisførelsen har efterladt indtryk af, at hun har været yderst omhyggelig og, at hun ikke er gået videre, end hun med sikkerhed fandt, der var juridisk og faktisk grundlag for. Retten har intet grundlag for at fastslå, at landinspektøren har begået retlige fejl eller har lagt et forkert faktum til grund.

Retten afgørelse bliver derfor, at landinspektøren i skelforretningen og ved den faktiske markering af skellet i marken på det retlige og faktiske grundlag, hun har beskrevet, har afsat skellet, som det skulle gøres efter et korrekt skøn over, hvad der skulle anses for den rette ejendomsgrænse jf. lov om udstykning § 36, stk. 1

Afgørelse er derfor, at skellet er, hvor landinspektøren afsatte det.

Udgifter til reetablering af vejrabatter.

Hvis man beskadiger andres formuegoder, er man erstatningsansvarlig for følgerne af det. Det gælder også, hvis man beskadiger noget i den tro, at det er ens eget. Retten tillægger derfor ikke anbringenderne om god/ond tro betydning for afgørelsen.

Rabatterne er udbedret af planlæggere og entreprenører, der har det som deres opgave og erhverv. Retten har ingen holdepunkter for at statuere, at det ikke fagligt er udført på korrekt måde eller, at der er valgt en dyrere løsning end nødvendigt. Faglige fejl på dette område har DJ bevisbyrden for. En sådan bevisbyrde er end ikke søgt løftet.

DJ har beskadiget rabatterne og skal betale erstatning for udbedringen af skaden.

Først efter BB's forklaring blev det – trods rettens tidligere opfordringer, klart for retten, at aftalen med entreprenøren ikke var en fastprisaf tale, men gik ud på, at der skulle betales pr. tons bortkørt jord, men sådan er det efter BB's forklaring også sket.

DJ har, som det fremgår af den gengivne retsbog fra det forberedende retsmøde, hævdet, at jordentreprenøren kun fjernede 240 t. jord og ikke 360 t. og, at kommunen derfor har betalt mere, end kommunen var forpligtet til efter aftalen. Dette blev gentaget i påstandsdokumentet. I den afsluttende forklaring, fik DJ adgang til at afgive, gentog hun for tredje gang standpunktet, men den kilde hun angiver, er ikke ført som vidne og den dokumentation, hun

hævder at have set, er ikke fremlagt. Efter de utallige bilag, der er fremlagt i sagen, er retten sikker på, at hvis en sådan skriftlig dokumentation fandtes, ville den have været fremlagt og dokumenteret.

Retten anser det for sikkert, at Ringsted Kommune har påset, at betaling skete i henhold til indgåede aftaler og, at kommunen ikke har afkrævet DJ et større beløb, end kommunen anså sig for berettiget til.

Afgørelsen af skelforretningen blev indbragt for retten inden for 8 ugers fristen i lov om udstykning og anden registrering i matriklen § 36, stk. 2, nr. 2.

Fastlæggelsen af skellet er derfor ikke retskraftig, før der foreligger en endelig dom. Det havde været naturligt at vente med at disponere i henhold til afgørelsen, til den var endelig.

Efter lov om offentlige veje § 8 stk. 1, er det imidlertid vejmyndighedens ansvar at holde offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver.

Dommen i sagen bliver afsagt mere end 2 år efter skelforretningens afslutning. Kommunen var derfor nødt til at agere, hvis der var fare for trafiksikkerheden. Kommunen ville udsætte sig for erstatningsansvar, hvis nogen kom til skade, hvis kommunen med viden om, at der var et problem, ikke havde gjort noget for at løse det. KMB har i sin forklaring redegjort for den trafiksikkerhedsmæssige betydning af rabatter.

Betydningen af rabatterne blev også anskueliggjort under besigtigelsen. X-vej er smal. Under besigtigelsen kom en bus, der "skar" kurven i Torpet by. Alle tilstedeværende reagerede automatisk ved at træde væk fra vejbanen. Hvis der var kommet en modkørende bil på det sted, ville bilen, bussen eller begge have været nødt til at trække ud i rabatten. I så fald ville det åbenlyst have været trafikfarligt, hvis rabatten havde været pløjet og harvet helt ud til asfalten og dermed var blød. Det ville let kunne medføre, at føreren mistede herredømmet over bilen.

Det er almen viden, at vand og pladder på vejbanen - og særligt om vinteren kan medføre fare for trafiksikkerheden, og i øvrigt er en uacceptabel gene for personer, der skal gå, cykle eller køre på vejbanen.

Retten lægger derfor til grund, at der var et uopsætteligt behov for at sørge for, at rabatterne blev bragt i en stand, så de kunne opfylde de behov, de er til for.

Når der skulle foretages arbejde for at sikre trafiksikkerheden, forekommer det som den indlysende billigste løsning, at hele opgaven blev udbudt i licitation under et, som det skete.

Ringsted kommune skulle som miljømyndighed tage stilling til, hvad der skulle ske med den bortgravede jord. De tilbud, der blev indhentet, blev afgivet ud fra de forudsætninger, Ringsted Kommune havde beskrevet.

Efter jordforureningslovens § 50 skal enhver, der flytter jord uden for den ejendom, hvor den er opgravet, sikre sig, at jorden ikke giver skadelig virkning. Den pligt påhvilede efter tilknyttede bestemmelser kommunen selv, den entreprenør der fik opgaven, den vognmand, der kørte med jorden og det sted, der modtog jorden. Det var jord i forskellige forureningsgrader. Kommunen kunne ikke uden at have pådraget sig erstatningsansvar og muligt strafansvar have tilladt DJ at løse problemet selv. Jorden måtte under ingen omstændigheder bringes over skel med den virkning, at forurenede jord blev spredt udover et landbrugsareal. SGA har forklaret, at al jord også klasse 2 jord blev kørt til jorddepot. BB har forklaret, at, at klasse 2 jord blev "lagt i et hul i Ringsted". Retten kan ikke fastslå, hvilken af forklaringerne, der er den rigtige, men retten har med henvisning til jordforureningslovens § 52, stk. 1, studset over BB's forklaring om, at klasse to jord er kørt i et hul i Ringsted. Hvis det er sket, har bortskaffelsen af jorden måske medført en lavere udgift for DJ, end det burde have været tilfældet. Hvis vognmanden – hvad han som anført kan have haft gode grunde til, ikke har villet tage ansvaret for at køre klasse 2 jord i et hul i Ringsted, er merudgiften den længere kørsel til Køge i stedet for til Ringsted. Vognmanden kunne imidlertid ikke uden at orientere sin opdragsgiver handle på egen hånd. Efter Bent Bodebergs og SGA's forklaringer lægger retten til grund, at DJ har ret i, at noget jord, som Ringsted Kommune havde klassificeret som klasse 2 jord, blev behandlet som klasse 3 jord og, at det har medført, at der kom en merpris for det. Ingen af parterne har givet retten noget grundlag for at fastsætte merprisen. Ringsted Kommune kan ikke, uden at godtgøre et faktisk eller retligt grundlag for det, vælte denne merudgift over på en erstatningsansvarlig. Retten har anset det for en udfordring at forstå bilag K, men da udgiften til entreprenør i processkrifterne er angivet til 271.685,25 kr. og da det svarer til 217.349 kr. excl. moms, går retten ud fra, at det er den linje i bilaget, der har relevans og, at bilaget viser beløb excl. moms og, at Ringsted Kommune ikke har fradragret for momsen.

Ringsted Kommune har bevisbyrden for størrelsen af erstatningskravet. BB har bekræftet, at Grøn Vækst fik en merbetaling for at køre jord i depot (i stedet for til kassernegrunden). Han har også forklaret (dog i en anden sammenhæng), at Grøn Vækst fik 27.000 kr. mere end tilbuddet. Det er uklart, om han mente + moms. På dette utilfredsstillende grundlag nedsætter retten Ringsted kommunes krav for udgifter til reetablering af vejrabatter med 27.000 kr. + moms eller 33.750 kr.

Ringsted Kommunes Påstand tages derfor til følge på for denne post med 237.935,25 kr.

Udgifter til skelforretningen

Efter bekendtgørelsen om skelforretninger § 1 kan en skelforretning rekvireres af enhver, der har en retlig interesse i at få den rette beliggenhed af en ejendoms grænse fastslået.

Efter vejlovens § 61 skulle Ringsted Kommune sørge for, at X-vej blev udskilt i matriklen som offentligt vejareal. Sørgede kommunen ikke for det, udsatte kommunen sig for at miste sin ejendomsret ved, at DJ erhvervede hævde over den del af vejarealet, som DJ efter skellets retlige placering uretmæssigt dyrkede jf. § 60, stk. 2. Denne sag viser meget tydeligt, at der ikke var enighed om skellets placering. Derfor kunne skellets placering kun fastlægges ved en skelforretning. Derfor havde Ringsted Kommune retlig interesse i en skelforretning og kunne rekvirere den.

Efter udstykningslovens § 38 kan retten pålægge andre end kommunen at betale for skelforretningen helt eller delvist. Som kriterierne for fordelingen henvises til en parts interesse i at få fastlagt skellet, baggrunden for (dvs. årsagen til) skelforretningen og resultatet af skelforretningen.

Det har været problematiseret i sagen, om anledningen til skelforretningen var et kloakprojekt eller DJ's behandling af rabatterne. Retten anser dette for at være uden betydning for afgørelsen. Hvis der i kommunalt regi skulle udføres et kloakprojekt, havde kommunen interesse i at få fastslået, hvor skellet var, så dem, der skulle projektere rørføringen, kunne vide, om rørene blev lagt på privat eller offentlig grund. Samtidigt må kommunen anses at have pligt til at forsvare sin ejendomsret til kommunalt ejede arealer og påse, at andre ikke vinder hævde over dem. Endelig var udskillelsen en lovmæssigt pligt jf. vejlovens § 61.

Resultatet af skelforretningen anser retten for at være, at Ringsted Kommune har fået fuldt medhold. Årsagen til, at en skelforretning blev nødvendig var, at DJ ikke ville godkende, at skellet var der, hvor det senere blev fastslået, at det var.

Rettens udgangspunkt er derfor, at DJ skal bære udgifterne ved den skelforretning, som hendes standpunkt og adfærd gjorde nødvendig.

Retten forestiller sig, at det omstridte areal næppe har haft en værdi over 15.000 kr. Omkostningerne ved skelforretningen (og denne sag) står derfor i skærende kontrast til sagsgenstanden.

MBG bestrider, at hun på forhånd har udtalt sig om den forventede pris og, at hun anså tavlen for "vasket ren", da hun overtog sagen. Det er imidlertid dokumenteret, at LK på LE34s vegne har givet et overslag, som firmaet er bundet af, på 50.000 kr. til 60.000 kr. + moms eller 62.500 kr. til 75.000 kr. Det overslag angik 850 m vejstrækning. Det blev 1,3 km. Hvis man forudsætter, at alle meter koster lige meget, svarer det til en højeste overslagspris på ca. 115.000 kr. Den samlede regning blev på 428.829,65 kr., men heraf er det kun 362.348,12 kr. der er blevet afkrævet DJ Det afkrævede beløb svarer til en overskridelse af overslaget med 247.348,12 kr. eller en overskridelse på ca. 215%. Ringsted Kommune hæftede som rekvirent over for landinspektøren. Ringsted Kommune må naturligvis selv forholde sig til, hvad kommunen anser for aftalt med landinspektøren og hvad kommunen vil anerkende, at landinspektøren har krav på, men når kommunen videreadresserer kravet, skal retten tage stilling til, om kommunen kunne have gjort indsigelse mod størrelsen af landinspektørens regning

Honorarudvalget har vurderet, at Ringsted kommune som rekvirent i sagen har været bekendt med de udfordringer, der har været i sagen og dermed har været bekendt med, at sagen ikke ville kunne gennemføres indenfor overslaget.

At Ringsted kommune har været bekendt med overskridelsen, er ikke det samme som, at de burde have accepteret den.

Forberedelsen af denne retssag har krævet en intensiv procesledelse, herunder afsigelse af kendelse om, at sagen skulle fremmes og ikke udsættes. Det underbygger, at landinspektøren har haft langt større udfordringer end normalt med at holde fremdrift i sagen. DJ bør bære følgerne af, at hun ikke har samarbejdet om sagernes fremme. På den anden side har landinspektøren også pligt til procesledelse fx ved at bortvise personer, der optræder upassende og ved at afvise at beskæftige sig med upassende henvendelser.

Stævningsmandsforkyndelse er i vidt omfang gået af brug ved domstolene, fordi retterne har fået nye muligheder for forkyndelse. Dengang stævningsmandsforkyndelse blev anvendt i videre omfang, var det ikke noget, der blev brugt overordnet personales tid til. Opgaven blev typisk løst af en kontorelev og bestod i at finde ud af, hvilken stævningsmand, der havde området og sende det, der skulle forkyndes til denne i to eksemplarer, notere sagen frem og vente på, at stævningsmanden sendte en forkyndelsespåtegning tilbage. anbefalede breve er ikke og har aldrig været en god måde at indkalde nogen, som ikke vil samarbejde, på. Hvis stævningsmanden returnerer en indkaldelse medpåtegning om, at forkyndelse ikke er lykkedes, kunne landinspektøren anmode politiet om bistand og, hvis det heller ikke lykkes, indkalde i statstidende. Det er ik-

ke en betingelse for gyldigheden af en forkyndelse, at adressaten faktisk har modtaget og læst meddelelsen.

Stævningsmandsforkyndelse er ikke en opgave en landinspektør kan fakturere til en timepris a 1.693,75 kr.

Efter bekendtgørelsen om skelforretninger er det landinspektøren, der fastsætter tid og sted. Det er naturligvis hensynsfuldt at beramme skelforretningen efter aftale med de berørte, men en part, der ikke vil samarbejde, skal der ikke tages hensyn til. En sådan part skal meddeles, hvornår og hvor sagen foretages og tilkendegives, at denne har ret, men ikke pligt til at være til stede. Herudover er berammelser af møder noget underordnede medarbejdere kan varetage og er heller ikke noget, der bør anvendes landinspektørtimepris til a. 1.693,75 kr.

Det samme gælder naturligvis opgaver, som at køre ud med breve.

Som landinspektør (og som dommer) kan man komme ud for, at nogen gør gældende, at man er inhabil. Så må landinspektøren tage stilling til, om hun er inhabil, men ikke indlade sig i en diskussion med den, der gør gældende, at man er inhabil. Hvis afgørelsen er, at man erklærer sig ikke inhabil, kan der klages over afgørelsen. Sker det, skal landinspektøren sende sin afgørelse til klageinstansen med sine bemærkninger til det, der er anført i klageskrivelsen. DJ's

klage gik ud på, at Ringsted Kommune var en så vigtig kunde hos LE34, at der var et afhængighedsforhold. Så var der to muligheder - at oplyse, hvor stor en kunde Ringsted Kommune var, ved at dokumentere indtægten eller tilkendegive, at det ville hun ikke oplyse, for det var en forretningshemmelighed, og derefter vente på klageinstansen afgørelse. Hvis klageinstansen bad om yderligere, skulle landinspektøren naturligvis svare, men landinspektøren kunne og burde efter afgørelsen var truffet, have meddelt DJ at yderligere henvendelser om det, ikke ville blive besvaret og ikke bruge mere tid på det. Der burde højst være brugt 2 timer på inhabilitetsindsigelsen.

Retten er opmærksom på, at DJ fortsatte med at forfølge inhabilitets-synspunktet også ved domstolene og stadig uden held, men retten må forudsætte, at hun også er kommet til at bære eller kommer til at bære de omkostningsmæssige konsekvenser ved det og, at omkostningerne ved disse sager ikke kommer prisen på skelsætningsforretningen ved.

MBG har beskrevet sig selv som specialist i skelsætningsforretninger. En specialist må naturligvis holde sin viden ajour ved at læse lærebøger, artikler, lovstof, faglig sparring med kollegaer mm., men sådan vedligeholdelse eller udbygning af ens faglige kapacitet, er ikke noget man kan fakturere en kunde for. Det kan sammenlignes med en entreprenør, der kan være nødt til at købe en maskine for at udføre en entreprise. Han kan ikke fakturere kunden for købet af maskinen. Det er et anlægsaktiv. Det samme er en landinspektørs nyer-

hvervede faglige viden om sit speciale. MBG har forklaret, at hun skønner, at hun har brugt en dag ud af 57 på at læse cirkulærer. Det er besiddelsen og erhvervelsen af sådan viden, der forudsætter, at hun kan beregne sig en timepris på 1.355 kr. og ikke noget, hun kan fakturere kunder for.

Det er muligt, at det kan betegnes som god landinspektørskik at få ryddet op i gadejorden, når man er i gang med en matrikulær udskillelse af en vej, men den opgave, landinspektøren var bestilt til, var at fastlægge skellet til kommunevejen. Det skel kunne have været fastlagt til gadejorden. Hvis retten forstod forholdene korrekt under besigtigelsen, lå en del af gadejorden bag DJ's hæk, der godt kunne se ud til at være mere end 20 år gammel. Ringsted Kommune gjorde øjensynlig ikke krav på ejendomsretten til andet af gadejorden, end det, der er offentlig vej. Afklaring af adkomsten til gadejorden ville derfor have været i DJ's interesse, men når hun ikke ønskede det, var det ikke noget landinspektøren af egen drift burde have brugt tid på.

Efter det anførte bestemmer retten, at DJ skal refundere Ringsted Kommune 172.500 kr. af udgifterne til skelsætningsforretningen, mens Ringsted Kommune selv må bære resten. Beløbet er fastsat som det korrigerede overslagsbeløb forhøjet med 50%.

Ringsted Kommunes betalingspåstand tages derfor til følge med 410.435,25 kr.

Sagsomkostningsafgørelse

Rets- og berammelsesafgift af 410.435,25 kr. er 10.160 kr.

Sagens værdi var, når værdien af det omstridte areal forudsættes at være 15.000 kr. 662.022,37 kr. Heraf har Ringsted Kommune fået medhold for 425.435,25 kr. Det svarer til ca. 65% medhold, hvis der kun ses på den økonomiske værdi, men fuldt medhold, hvis sagens hovedspørgsmål anses for at være skellets placering.

Ringsted Kommune tilkendes derfor sagsomkostninger.

Til dækning af rets- og berammelsesafgift	10.160,00 kr.
Til dækning af udgiften til egen advokat med henvisning til, at der har været en helt usædvanlig omfattende skriftveksling, at hovedforhandlingen tog to retsdage, at der har været 7 forberedende retsmøder, heraf et med fremmøde, at der har været indgåede drøftelser om spørgetemaer, hvoraf kun et blev til noget og til, at Ringsted Kommune har oplyst, at kommunen kan fradrage moms af advokatsalæret og endelig til de vejledende salærtakster	

hvis maksimum med henvisning til de anførte grunde overskrides.

Ringsted Kommune tilkendes	100.000,00 kr.
Det tilkendte dækker udarbejdelse af materialesamling.	
Ringsted Kommune har haft udgift til vidnet	
MBG med 10.038,16 kr. Efter sagens udfald tilkendes kommunen refusion af halvdelen	<u>5.019,08 kr.</u>
DJ skal betale sagsomkostninger med	<u>115.179,08 kr.</u>

THI KENDES FOR RET:

Ringsted Kommune frifindes.

DJ skal til Ringsted Kommune betale 410.435,25 kr. med tillæg af procesrente fra 23. marts 2018.

DJ skal til Ringsted Kommune betale sagsomkostninger med 115.179,08 kr.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 17. maj 2024

Sag BS-3352/2021-OLR
(12. afdeling)

DJ
(advokat Nicolai Platzer Funder)

mod

Ringsted Kommune
(advokat Louise Solvang Rasmussen)

Retten i Roskilde har den 11. januar 2021 afsagt dom i 1. instans (sag BS-2542/2018-ROS).

Landsdommerne Birgitte Grønberg Juul, Bloch Andersen og Louise Lindekilde Engberg (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, DJ har gentaget den for byretten nedlagte subsidiære og mere subsidiære påstand og har for landsretten således nedlagt påstand om, *principal*t at indstævnte tilpligtes at anerkende, at appellanten er ejer af arealerne på begge sider af X-vej uden for byen mod vest fra Torpet by, matr. ... og mod øst matr. ... samt ..., samt gennem byen ved matrikel ..., helt ud til vejkanthen med asfalt, *subsidiært* at indstævnte tilpligtes at anerkende, at appellanten er ejer af arealerne på begge sider af X-vej uden for byen mod vest fra Torpet by, matr. ... og mod øst matr. ... samt 1f indtil en afstand af 50 cm fra vejkanthen med asfalt, eller en anden af retten fastsat afstand, samt gennem byen ved matrikel ... og ... helt ud til vejkanthen, eller indtil en af retten fastsat afstand.

Overfor Ringsted Kommunes selvstændige påstand har nedlagt påstand om frifindelse. DJ

Indstævnte, Ringsted Kommune, har overfor stand nedlagt påstand om stadfæstelse. DJ på-

Ringsted Kommune har endvidere gentaget sin påstand for byretten om, at DJ til Ringsted Kommune skal betale 647.022,37 kr. med tillæg af procesrente fra 23. marts 2018, subsidiært stadfæstelse.

Ringsted Kommunes selvstændige påstand kan opgøres som følger:

DJ omkostningsandel vedrørende skelforretningen	362.348,12 kr.
Erstatningskrav vedrørende reetablering af rabatter	284.674,25 kr.

I alt 647.022,37 kr.

Supplerende sagsfremstilling

Af fakturanr. 116505 af 17. januar 2017 fra LE34 Ringsted til Ringsted Kommune fremgår, at Ringsted Kommune for arbejde udført i perioden 13. juni 2016 til 21. december 2016 skal betale 156.376,01 kr. inklusiv moms vedrørende vejudskillelse af kommunevej nr. 6, X-vej Ringsted Kommune. Fakturaen indgår ikke i Ringsted Kommunes betalingspåstand vedrørende omkostningerne til skelforretningen.

Af referat fra Miljø- og Klimaudvalgsmøde i Ringsted Kommune den 5. december 2017 fremgår, at udvalget godkendte direktionens indstilling om, at kommunen som vejmyndighed gennemførte reetablering af rabatterne langs X-vej
Det fremgår videre, at reetableringen foreløbigt skulle ske på kommunens regning.

Af fakturanr. 523845 af 31. december 2017 fra Grøn Vækst A/S til Ringsted Kommune, Trafik Vej og Park Vej, fremgår, at Grøn Vækst A/S har foretaget en samlet fakturering på 271.686,25 kr. inkl. moms.

Af Ringsted Kommunes anmodning af 24. januar 2018 til Hegnsynet om at træffe afgørelse om omkostningsfordelingen i forbindelse med den afholdte skelforretning fremgår blandt andet, at Ringsted Kommune påstod DJ og BJ pålagt at betale omkostninger forbundet med skelforretningen med i alt 362.348,12 kr., hvilket svarer til den påstand, som i sagen er nedlagt overfor DJ Af anmodningen fremgår i øvrigt blandt andet:

”De særlige omkostninger

De særlige omkostninger, der alene skyldes DJ og BJ's forhold, skal efter Ringsted Kommunes vurdering, afholdes 100 % af DJ og BJ. Hegnssynet vurderer selv den indbyrdes fordeling imellem DJ og BJ. Til de særlige omkostninger skal efter Ringsted Kommunes vurdering henregnes:

- de to poster på fakturaen vedlagt som **bilag 2** vedrørende ”Særlige forhold og undersøgelser” med 90.360 kr. samt
- omkostningerne til porto, anbefalet, quick, affeверingsattest med 972 kr. og
- indrykning i Statstidende med 225 kr.

De særlige omkostninger udgør i alt inkl. moms: **114.446,25 kr....**

Honorar efter medgået tid

Henset til baggrunden for og resultatet af skelforretningen skal posten ”Honorar efter medgået tid” efter Ringsted Kommunes vurdering, fordeles med

- 75% til DJ og BJ og 25% til Ringsted Kommune. Det vil sige med **224.891,02 kr.** til DJ og BJ inkl. moms og **74.963,67 kr.** inkl. moms til Ringsted Kommune.

De øvrige omkostninger

De øvrige omkostninger skal efter Ringsted Kommunes vurdering fordeles med

- 50% til DJ og BJ og 50% til Ringsted Kommune. ...Det vil sige med **23.010,86 kr.** til DJ og BJ samt **23.010,86 kr.** til Ringsted Kommune.

...”

Af notat af 28. august 2018 fra Ringsted Kommune fremgår blandt andet:

”Revideret regnskab – Reetablering af rabatter på X-vej

Regnskab			Regnskabsår	
			2017	
x-vej				Forbrug JAN - 016 1 kr.
				Udgiftsbaseret
PSP-element			Artskonto	DKK
2017 -	x-vej	- Diverse opgaver	Ringsted Kommune	229.462
2017 -	x-vej	- Diverse opgaver	Driftsudgifter	220.849
2017 -	x-vej	- Diverse opgaver	Aktiviteter	220.849
2017 -	x-vej	- Diverse opgaver	Aktiviteter, øvrige varekøb	684
2017 -	x-vej	- Diverse opgaver	Aktiviteter, entreprenør og håndværkeryd	217.349
2017 -	x-vej	- Diverse opgaver	Aktiviteter, øvrige tj. ydl.	2.816
2017 -	x-vej	- Diverse opgaver	Artskonto	8.613
2017 -	x-vej	- Diverse opgaver	Mandetimer/Maskintimer	8.613
2017 -	x-vej	- Diverse opgaver	Mandetimer	8.400
2017 -	x-vej	- Diverse opgaver	Maskintimer	213

Ringsted Kommunes erstatningspåstand vedrørende reetablering af rabatter er nedlagt på baggrund af ovenstående regnskab. Det påståede beløb på 284.674,25 kr. fremkommer ved, at der til det samlede beløb lægges moms af beløbet fra artskonto "Driftsudgifter, Aktiviteter" på 220.849 kr. dvs. 55.212,25 kr.

I artikel af 12. januar 2019 fra Dagbladet (sn.dk) indgår nedenstående foto af X-vej Fotoet er af uoplyst dato.

Af notat af 6. juni 2019 fra Ringsted Kommune vedrørende reetablering af rabatter på X-vej fremgår blandt andet:

"Ringsted Kommune indhentede forud for reetableringen tilbud fra tre entreprenører. Ved indhentningen af tilbud har Ringsted Kommune angivet længden på den strækning, der skulle reetableres, klassificeringen af jorden på baggrund af 8 analyserede jordprøver samt et skøn over mængden af jord, kommunen forventede skulle bortkøres. Derudover indeholdt tilbudsindhentningen en oversigt over de profiler rabatterne skulle reetableres til. Vejen er reetableret med profiler, der sikre at vandet fra kørebanen igen afvandes naturligt via vejrabatten, som før opløjningen. Rabatterne er opbygget med et fald på 50 promille

I forbindelse med reetableringen viste det sig, at det kun var den øverste del af rabatterne, der var beskadiget. Dette gjorde, at det ikke var nødvendigt at grave den mængde jord af, som kommunen havde skønnet ved tilbudsindhentningen.

De tre indhentede tilbud indebar en fast pris på den beskrevne opgave, herunder afgravning og bortkørsel af jord, som beskrevet af kommunen, profilering af rabatterne, rengøring af vejareal og såning af græs. Ringsted Kommune antog det billigste af de tre indhentede tilbud. Tilbuddene var på henholdsvis:

- Grøn Vækst: kr. 189.939,00
- OKNygaard: kr. 252.710,00
- NCC: kr. 258.000,00

Reetableringen af vejarealet medførte ekstra udgifter, ud over det kommunen havde beskrevet ved tilbudsindhentningen, til gravemaskine, arbejds løn, anden deponering af jord og forlænget læssetid. Disse udgifter er derfor afregnet ud over det antagne tilbud.

Der har været udlagt asfalt granulat i en årrække som kantforstærkning langs kørebanen. ...”

Der er vedrørende X-vej i øvrigt fremlagt en række fotos både før og efter skelforretningen den 22. november 2017. Endvidere er vedrørende X-vej og de arealer, som ligger omkring X-vej fremlagt diverse luftfotos, udskrifter fra forskellige googletjenester, tinglysningsdeklarationer samt kortmateriale.

Der indgår i sagen endelig en betydelig mængde korrespondance, herunder mellem parterne, med landinspektører fra LE34, samt med offentlige myndigheder og klageinstanser, ligesom der er fremlagt en betydelig mængde materiale indhentet fra åbne kilder på internettet samt via aktindsigt.

For så vidt angår ankesagens forløb bemærkes blandt andet, at sagen er modtaget i landsretten den 26. januar 2021, og at landsretten den 13. oktober 2021 første gang traf afgørelse om, at der efter DJ anmodning kunne afholdes syn og skøn i forbindelse med ankesagen. Der blev efterfølgende af retten fastsat en række frister i relation til syn og skøn. Den 12. februar 2024, hvor syn og skøn endnu ikke var gennemført, frafaldt DJ sin anmodning om syn og skøn. Der var derefter yderligere proces-skriftsveksling mellem parterne.

Forklaringer

DJ BJ , KMB og BB har afgivet supplerende forklaring.

DJ har forklaret blandt andet, at hun har en række berigtigelser til gengivelsen af sin forklaring for byretten. Hun arbejder ikke med regnskab, da hun har været førtidspensionist i mange år. Hun bor videre retteligt på ejendommen beliggende nr. 69. Det var endvidere retteligt hende, som på mødet den 19. oktober 2016 sagde til LK , at det skulle lyk-

kes, og at kommunen skulle have sin vej. Udtalelsen fra LK på samme møde, om at dykningsgrænsen var 30 cm fra vejen, var videre rettelig en udtalelse fra hans side om, at brugsgrænsen var 30 cm fra vejen. Endelig sagde politimanden, som hun kontaktede omkring skiltningen på vejen, at skiltningen kunne blive stående, indtil skelforretningen var endeligt afsluttet.

Det er hendes opfattelse, at temaet for skelforretningen helt frem til dens start var, om kommunen kunne gøre krav på hendes jord med henvisning til hævdsbetragtninger. Først ved skelforretningen ændrede kommunen sin påstand til, at arealerne altid havde været deres ejendom.

Hun ville gerne have medvirket til, at kommunen fik udskilt sin vej ved en ejendomsberigtigelse. Uenigheden med kommunen gik alene på, hvor grænsen mellem vejen og hendes ejendom gik. Det var væsentligt for hende, at hun kunne beholde sine brønde og træer. Kommunen svarede aldrig på hendes tilbud om, at de kunne få et areal på 50-80 cm fra kørebanen. Kommunen sagde aldrig, hvilket areal de ville have. Under mødet i december 2016 talte kommunen om, at det var en ret smal vej og om en mulig cykelsti. Hun sagde til kommunen, at hvis de ville gøre noget ved de ting, måtte de købe sig til det.

Hun har altid kendt kommunens driftsledere, herunder AD . I 2011 var en forpagter af hendes jord kommet til at køre et af kommunes brønddæksler af, fordi forpagteren var kommet for tæt på kørebanen. Hun havde efterfølgende en korrespondance med AD . AD foreslog i den forbindelse, at der skulle laves en vejudskillelse. Hun bad kommunen oplyse, hvad de ville have. Hun ville have kommunens forslag fremlagt, så hun havde noget at forholde sig til. Hun bad derfor om aktindsigt i sagen.

Hun har aldrig fået påbud fra kommunen.

Fotoet i avisartiklen fra den 19. januar 2019 viser, at der er jordbehandlet op til X-vej at der har kørt en traktor, og at der er spredt jord på køresporet. Traktorens hjulspor viser videre, at rabatten ikke har været blød. Pløjningen på fotoet er ikke sket i ond vilje. Pløjningen er foretaget for at bekæmpe ukrudt, og den er sket i overensstemmelse med EU-reguleringen på området. Der har været pløjet på tilsvarende måde i årevis. Hun har ikke selv pløjet arealet, men det er sket på hendes ansvar. Hun husker ikke, hvem der konkret pløjede. Hun har i perioder haft bortforpagtet dele af sine ejendomme. I andre perioder har venner og familie pløjet for hende. Rabatten, eller markkanten som hun kalder den, har været varierende gennem årene og på de enkelte marker. Der er hvert år foretaget en landbrugsfaglig vurdering af, hvad der har været af ukrudt, og hvordan dette skulle bekæmpes.

BJ har forklaret blandt andet, at han ikke længere ejer noget af den jord, der ligger op til vejen. Da skelforretningen blev gennemført, var han medejer af en del af jorden. Han har fra 1977-2005 haft sin daglige gang på X-vej og han har beskæftiget sig med landbrug.

Efter hans opfattelse har kommunen ikke reetableret nogen rabatter. Rabatterne blev bygget op til noget, som de aldrig før har været. Det har aldrig set ud på den måde, som fremgår af "før"-profilerne, der indgår i kommunens materiale til entreprenøren, som skulle lave rabatprojektet.

Han har udarbejdet en række notater, der er fremlagt i sagen. Han har via aktindsigt blandt andet fundet ud af, at kommunen allerede på et tidligt tidspunkt planlagde skelforretningen. Han har videre fundet ud af, at kommunens ejendomsportefølje ikke omfatter nogen ejendomme på X-vej. Han har også fået aktindsigt i materialet, der forelå i tiden op til udvalgsrådet den 5. december 2017, hvor rabatprojektet blev besluttet. Derigennem kunne han se, at KMB først blev inddraget i sagen på dagen for udvalgsrådet. KMB erklærede sig i en mail senere samme dag enig i de betragtninger, som allerede var skrevet. Når man nærlæser hans mail og betragtningerne i dagsordenspunktet, kan man se, at det alt sammen handler om tidligere forhold og ikke forhold, som var aktuelle på det tidspunkt, hvor udvalget vedtog rabatprojektet.

KMB har forklaret blandt andet, at X-vej er en klassisk landevej, dvs. at et køretøj fylder meget på vejbanen, og at man derfor trækker ud i siden, når man møder modkørende trafik. Dette stiller krav til rabatten, herunder at den ikke er ujævn eller hullet. I modsat fald kan opstå uhensigtsmæssigheder og farlige situationer.

Vejrabatter har tillige en vigtig funktion for vejen som sådan, da de er med til at holde vejen på plads. Under kørebanen ligger en vejkasse, som typisk er bredere end selv vejen. Rabatten er med til at holde vejassen på plads. Rabattens funktion er ikke kun at sørge for, at vand ledes væk.

Det er korrekt, at han officielt først blev inddraget i sagen den 5. december 2017. Han var dog bekendt med sagen inden da. Ringsted Kommune er en mindre kommune og snakken gik på kontoret. For ved selvsyn at konstatere forholdene på stedet var han derfor ude at besigtige vejbanen i oktober/november 2017, således som han forklarede i byretten.

For ham er en rabat generelt det areal, der er mellem asfalkanten og marken. Da X-vej ikke er så bred, vil køretøjer formentlig have et hjulsæt ude i rabatten, når de passerer hinanden. Da han besigtigede X-vej i december 2017, var der mudder på vejen, og den var glat. Han nævnte vist ikke dette i

sin mail til TC den 5. december 2017. Han mener, at han skrev til hende, at han var enig i de betragtninger, der allerede var fremført.

Hvis der er huller inden for en vejs matrikel, er det kommunen, som sørger for at reparere dem.

BB har forklaret blandt andet, at underretningen fra borgeren i 2016 drejede sig om en borger, der ringede til kontoret og sagde, at der var vand på vejbanen. Han tog derefter op og kiggede på det. Han konstaterede, at det var rigtigt og ringede derfor til en af sine folk, som skulle komme med en rendegraver og fjerne vandet. Selve asfaltvejen var 4,5 meter bred, og der lå jord til asfaltkanten i en halv meters højde. Det så sådan ud, både når han kiggede i retning mod Ringsted og i retning væk fra Ringsted. Mens han var til stede, observerede han trafikale problemer. Der var blandt andet en pige på en cykel, som stoppede skræmt op, da der kom en modkørende bus.

I tiden fra hans besigtigelse i 2016 og frem til reetablering af rabatten i 2017 gjorde de ikke så meget. Park og Vej fungerer som entreprenører, og de afventede derfor at få en melding på, hvad der skulle ske. Han husker ikke i dag, om de havde nogen udgifter i perioden.

Deres rolle ved reetableringen af rabatterne bestod i, at de lavede en vurdering af, hvordan man kunne genoprette rabatterne. På det tidspunkt troede de, at de selv skulle stå for det. De kunne se, at der var nogle spor i asfalten, men der var ikke pløjet i selve asfalten eller i siden. Bærelaget ved siden af vejen var ikke ødelagt. Problemet på daværende tidspunkt var, at vand ikke blev ledt væk. De vurderede, at det ville være tilstrækkeligt, hvis man lavede de skitserede rabatprofiler, men der var en vis risiko for, at det ikke ville være nok. Da de som sagt på det tidspunkt troede, at det var noget, de selv skulle sørge for, accepterede de den risiko for at holde udgifterne nede. I tillæg til at genoprette rabatterne profilmæssigt skulle der også planeres og sås græs. Det er ikke ham, som har taget jordprøverne, men en af hans folk, som er dygtig til det.

Det er sædvanlig praksis i fastprisaftaler, at entreprenøren får ekstrabetaling, når det viser sig, at en forudsætning for fastprisaftalen er forkert. I denne sag kom der ekstraudgifter, fordi jorden ikke kunne placeres på kasernegrunden, og fordi entreprenøren blev stoppet på stedet og derfor måtte afbryde arbejdet og komme igen senere. De vurderede, at merprisen var rimelig. Det udførte arbejde var fint.

Da han i byretten forklarede, at jord blev lagt i "et hul i Ringsted" var det som svar på et spørgsmål fra dommeren, som han ikke helt forstod. Da han afgav sin forklaring i byretten, var han af den overbevisning, at der blev lagt jord i et hul i Ringsted. Han blev efterfølgende i tvivl og drøftede sagen med nogle kol-

legaer, der slog op i systemerne, hvad der var sket med jorden. Det viste sig da, at der ikke var lagt jord i et hul i Ringsted.

På fotoet fra den 3. december 2019 ser man kommunen foretage almindelig vejvedligeholdelse. Alle rabatter slides op og kræver løbende vedligeholdelse. Det gælder også dem, der er på X-vej

Tilbuddet på vejgenoprettelse af 20. marts 2023 fra Arkil A/S til BJ er urealistisk. Han har tidligere gennemført et lignende projekt på en kommunevej, og det kunne ikke gøres for den pris. Efter hans opfattelse kan det pågældende arbejde ikke laves for under 45.000 kr. Dertil skal lægges udgifterne til deponi af jord, der som oftest udgør omkring halvdelen af den samlede udgift. Der er heller ikke taget hensyn til udgifterne til planering og såning i tilbuddet. Den løsning, som beskrives i tilbuddet, kunne i øvrigt ikke anvendes på X-vej i 2017. Det grej, der er forudsat i tilbuddet, er således ubrugeligt på skråninger af den størrelse, der var på X-vej. Sådant grej kan bruges, hvor der er en maksimal overhøjde på 10-20 cm. På X-vej var højden en halv meter. Man kunne i teorien muligt have brugt høvlen på dele af strækningen, da højden ikke var en halv meter alle steder. Det giver dog ikke mening at bruge to forskellige metoder på ét projekt, da forskellige metoder kræver forskelligt grej. Han har konsulteret flere kollegaer, som har bekræftet, at man ikke gør sådan.

Underretningen om vand på vejbanen vedrørte delstrækning 5. Det kan godt være på det sted, der afbilledet i avisartiklen fra den 19. januar 2019. Han kan ikke ud fra fotoet vurdere, om der er en halv meters jord på fotoet. Tilbagemeldingen fra hans mand derude var, at der var pløjet op to gange på siden. Hans mand sagde, at der var pløjet "fuge på fuger". Han har ikke andre gange oplevet, at der var så meget vand på kørebanen.

De har også i andre tilfælde bedt om den profil på rabatter, som entreprenøren blev bedt om at lave på X-vej. Det er korrekt, at der var en ekstraomkostning på deponi af jord, fordi det viste sig, at jord skulle omklassificeres fra klasse to til klasse tre. Der kan samle sig vand på kommunens veje, når der har været meget regn. Det kan både være i byen og på landet. Han ved ikke, om der er dele af X-vej som er særligt udsat i den forbindelse. Han har ikke set koter på stedet.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

DJ har yderligere anført, at sagen retteligt skal afgøres på baggrund af, om Ringsted Kommune har løftet sin bevisbyrde for at have vundet hævde over hendes ejendom. Det er ikke tilfældet. Det er derfor også

forkert, når skelerklæringen tager udgangspunkt i, hvor dyrkningsgrænsen har været langs X-vej idet man rettelig på baggrund af hævdsbetragtninger skulle have afsat skellet med udgangspunkt i, hvor brugsgrænsen var. Det gøres i den forbindelse gældende, at Ringsted Kommune ikke aktivt bruger den grønne bræmme mellem kørespor og asfalt, og at kommunen dermed ikke har vundet ejerskab til dem, jf. principperne om hævds erhvervelse.

Ringsted Kommune har videre ikke godtgjort, at rabatprojektet var nødvendigt, herunder eksempelvis ved at dokumentere forholdene på stedet ved fotografering. Kommunen partshørte hende ikke forinden igangsættelsen, og kommunen varslede hende ikke om, at projektet blev udført på hendes regning. Det er videre ikke dokumenteret, at der var sådanne trafikale problemer, at det var nødvendigt at gå i gang straks. Ved kommunens rabatprojekt blev der videre tilkøbt en mængde materiale, således at rabatten efter projektet blev gennemsnitlig højere end før. Endelig iagttog kommunen ikke sin tabsbegrænsningspligt, idet de lod rabatprojektet udføre på baggrund af en trafiksikkerhedsperson i kommunen, som ikke kunne bekræfte farlige tilstande med pløre/jord på vejen, men derimod huller i asfaltkanten, som på ingen måder er hendes ansvar.

Landsretten skal ved bedømmelsen af omkostningerne til skelforretningen forholde sig kritisk til regningens samlede størrelse og til, at der ikke er støtte for Ringsted Kommunes opfattelse af, at alt skyldes hendes modvilje. Hun skal videre ikke betale for de såkaldt "særlige forhold" vedrørende skelforretningen. Der er tale om omkostninger, som ikke burde være generet, og som en "voksen" landinspektør straks ville have lukket ned for.

Endelig har hun har via aktindsigt og på anden vis indsamlet store mængder af oplysninger, der belyser sagens rette sammenhæng. Disse er fremlagt under sagen og underbygger klart hendes standpunkter.

Ringsted Kommune har heroverfor anført, at DJ ej heller for landsretten har peget på faktiske eller retlige forhold, som kan føre til en tilsidesættelse af landinspektørens fagkyndige vurdering af skellets placering. Det er i den forbindelse uden betydning, om der i skelerklæringen er brugt ordet "dyrkningsgrænse" eller "brugsgrænse", hvilket i øvrigt tillige er en sondring som er uden betydning i forhold til de anbringender, som appellanten har gjort gældende. X-vej er en offentlig vej (kommunevej), som ejes af vejmyndigheden, Ringsted Kommune. Diverse fortolkningsbidrag i lovgivning, forarbejder og administrativ praksis godtgør, at et vejareal ikke kun omfatter asfaltvejen, men tillige arealer, der naturligt hører til vejen, herunder vejrabatterne. I hvert fald siden 1954 og frem til få år inden skelforretningen har der ubestrideligt været en vejrabat (en udyrket "grøn bræmme" mellem mark og asfalt) på X-vej Der er er intet grundlag for at fastslå, at DJ

skal anses for ejer af "den grønne bræmme", uanset hvorledes hun måtte have dyrket de omkringliggende marker i de senere år.

For så vidt angår omkostningerne ved skelforretningen skal det ved landsrettens afgørelse lægges til grund, at Ringsted Kommune forsøgte at få X-vej udskilt uden igangsættelse af en skelforretning, at DJ ubegrundede og vedholdende indsigelser i relation til ejerskabet af vejens rabatter nødvendiggjorde skelforretningen, og at hendes modarbejdelse af denne har ført til en væsentlig fordyrelse af processen. Henset til honorarudvalgets udtalelse i sagen er der videre ikke grundlag for byrettens kritik af omkostningernes samlede størrelse, og der bør derfor ikke ske reduktion heraf i forbindelse med landsrettens fordeling af omkostningerne ved skelforretningen.

Ringsted Kommune traf som vejmyndighed afgørelse om at reetablere rabatterne, da det af trafikikkerhedsmæssige årsager var nødvendigt. Man har alene reetableret rabatterne til samme funktion, som de havde inden DJ pløjning. Der er intet grundlag for at lægge til grund, at man skulle have gjort projektet dyrere, end det var nødvendigt for at nå det mål. Det fremsatte krav er et erstatningskrav og hviler således ikke på en forvaltningsretlig afgørelse, hvorfor der ikke været en pligt til at partshøre DJ inden reetableringen blev igangsat.

Endelig kan de af appellanten fremlagte notater, der efter det oplyste er udarbejdet af BJ, ikke tillægges nogen bevisværdi i sagen, da de må anses for partsindlæg.

Landsrettens begrundelse og resultat

Den af DJ anlagte sag angår, om der under skelforretningen den 22. november 2017 blev afsat korrekt skel. Den af Ringsted Kommune anlagte sag angår fordelingen af omkostningerne ved skelforretningen, samt berettigelsen af et af kommunen fremsat erstatningskrav i anledning af reetablering af rabatterne langs X-vej

Det afsatte skel

Det er ubestridt, at X-vej er en offentlig kommunal vej, som ejes af Ringsted Kommune. Ringsted Kommune og DJ er imidlertid ikke enige om, hvilket areal vejen omfatter, herunder hvem der er ejer af vejrabatterne samt disses omfang. Parterne er således ikke enige om, hvor skellet mellem Ringsted Kommunes ejendom og DJ ejendom er beliggende. En sådan tvist afgøres i første omgang ved afholdelse af en skelforretning, jf. udstykningslovens §§ 35, 36 og 38.

Af udstykningslovens § 36, stk. 1, fremgår, at landinspektøren ved skelforretningen skal afsætte skellet med den beliggenhed, som på grundlag af de foreliggende oplysninger efter landinspektørens skøn må anses for at være den rette ejendomsgrænse. Af forarbejderne til bestemmelsen, jf. lovforslag nr. 8 af 4. oktober 1989, fremgår, at landinspektøren skal træffe sin afgørelse om ejendomsgrænsens beliggenhed - herunder om grænsen er ændret ved hævdsershvervelse - på grundlag af oplysninger fra matriklen, forholdene på stedet, parterne og andre fremmødtes forklaringer og fremlagte dokumenter m.v.

På baggrund af skelerklæringens indhold og landinspektør MBG's forklaring i sagen lægger landsretten til grund, at landinspektøren har afsat skellet på baggrund oplysninger fra matriklen, forholdene på stedet, parternes og andre fremmødtes forklaringer, samt en lang række dokumenter og forskellige telefoninterviews. Landsretten finder efter bevisførelsen omkring forholdene på og omkring X-vej at der ikke er grundlag for at tilsidesætte det skøn, der ved skelforretningen er udøvet af landinspektøren. Det, som DJ har anført om hævde og om anvendelse af dyrkningsgrænsen fremfor brugsgænsen, kan ikke føre til et andet resultat. Skellet er derfor som fastsat ved skelforretningen.

Landsretten stadfæster derfor, at byretten har frifundet Ringsted Kommune for DJ anerkendelsespåstande.

Fordeling af omkostningerne til skelforretningen

Landinspektørens faktura for skelforretningen er på 303.829,65 kr. inkl. moms. Det fremgår af fakturaen, at der tidligere er afregnet 125.000 kr. ekskl. moms i acotonorar. De samlede omkostninger til landinspektøren ved skelforretningen er herefter 460.079,65 kr. inkl. moms. Ringsted Kommune har påstået, at DJ omkostningsandel skal fastsættes til 362.348,12 kr., således at Ringsted Kommune endeligt afholder resten.

Det fremgår af udstykningslovens § 39, at der ved afgørelsen om fordelingen af omkostningerne ved skelforretningen tages hensyn til parternes interesse i konstateringen af ejendomsgrænsens rette beliggenhed, herunder baggrunden for og resultatet af skelforretningen.

Efter en samlet vurdering finder landsretten, at omkostningerne til skelforretningen passende kan fordeles således, at Ringsted Kommune skal afholde 1/3 af omkostningerne, mens DJ skal afholde 2/3. Landsretten har i den forbindelse lagt vægt på, at det har været i begge parter interesse at få konstateret ejendomsgrænsens rette beliggenhed, at skelforretning kun i begrænset omfang har vedrørt skellet til arealer, som ikke er ejet af DJ samt at de samlede omkostninger til skelforretningen i væsent-

ligt omfang er forøget som følge af DJ ageren og vidtløftiggørelse af sagen.

På baggrund af Honorarudvalgets udtalelse af 3. marts 2020 vedrørende landsinspektørens faktura i sagen, finder landsretten, at der ikke er grundlag for at nedsætte beløbet, som DJ skal betale, med henvisning til, at landsinspektørens faktura skulle overstige det rimelige og sædvanlige eller i øvrigt hvad der måtte være udmeldt om de forventede omkostninger til skelforretningen.

Ringsted Kommunes betalingspåstand i relation til fordelingen af omkostningerne til skelforretningen tages herefter til følge med 2/3 af 460.079,65 kr., dvs. 306.719,77 kr.

Erstatningskrav vedrørende reetablering af rabatterne langs X-vej
Ringsted Kommune besluttede på et udvalgsmøde den 5. december 2017 at reetablere rabatterne langs X-vej. Efter Ringsted Kommunes opfattelse skal DJ erstatte kommunen de udgifter, der er afholdt i den forbindelse, idet reetableringen var nødvendig som følge af DJ uberettigede pløjning af rabatterne langs X-vej.

Det er ubestridt, at DJ – eller nogen som hun er ansvarlig for – forud for skelforretningen havde pløjet helt tæt på asfalkanten på X-vej. Ved skelforretningen er fastslået, at pløjningen er sket på Ringsted Kommunes ejendom. DJ er på denne baggrund erstatningsansvarlig for de skader, der er sket på rabatterne på X-vej som følge af pløjningen.

DJ har gjort gældende, at Ringsted Kommune ikke har godtgjort, at reetableringen af rabatterne var nødvendig som følge af pløjningen.

Efter bevisførelsen, herunder forklaringerne fra SGA, DB, BB og KMB, lægger landsretten til grund, at pløjningen tæt til asfalkanten skabte trafikale problemer på X-vej herunder jord på vejen, og at pløjningen i øvrigt var skadende for den funktion, som en rabat normalt udgør for en vej. Ringsted Kommune har på denne baggrund godtgjort, at det som følge af pløjningen var nødvendigt at reetablere rabatterne omkring X-vej.

Ringsted Kommune har opgjort sit tab i overensstemmelse med de af kommunen afholdte udgifter til reetablering på i alt 284.674,25 kr. Af dette beløb udgør fakturaen fra Grøn Vækst A/S 271.686,25 kr. inkl. moms.

DJ har fremsat en række indsigelser mod størrelsen af det fremsatte krav, hovedsageligt med henvisning til at Ringsted Kommune ikke har iagttaget sin tabsbegrænsningspligt, hvilket har medført, at der er afholdt omkostninger til Grøn Vækst A/S, som ikke var nødvendige, herunder til bortkørsel og deponering af jord, samt til etablering af rabatterne med en bestemt profil, der ikke tidligere har været på X-vej

Der er i sagen ikke gennemført syn og skøn vedrørende størrelsen på de omkostninger, som Ringsted Kommune har afholdt til reetablering af rabatterne. Efter bevisførelsen finder landsretten, at DJ ikke har godtgjort, at Ringsted Kommune kunne og burde have udført reetableringen billigere. Landsretten har i den forbindelse lagt vægt på, at det navnlig på baggrund af forklaringen fra BB kan lægges til grund, at kommunen tilrettelagde sit udbud vedrørende reetablering af rabatterne langs X-vej på en måde, der ikke gik videre end det, som var nødvendig for at rabatterne igen kunne tjene samme funktion, som før pløjningen fandt sted. Ringsted Kommune sendte videre opgaven i udbud og antog det billigste tilbud. Endelig må lægges til grund, at ekstraudgifterne til Grøn Vækst A/S skyldes forhold, som Ringsted Kommune ikke på forhånd kunne forudse, herunder at jorden – på trods af at kommunen havde taget jordprøver forskellige steder langs strækningen – viste sig klassificeringsmæssigt at være anderledes end forudsat, og at Grøn Vækst A/S på grund af DJ forhold måtte afbryde deres arbejde for at vende tilbage dagen efter.

Herefter, og da Ringsted Kommune ikke var forpligtet til forud for iværksættelsen af reetableringen at partshøre DJ eller at lade hende selv forestå reetableringen, tager landsretten i relation til erstatningskravet Ringsted Kommunes betalingspåstand til følge.

Konklusion og sagsomkostninger

Det følger af ovenstående, at Ringsted Kommune er frifundet for DJ anerkendelsespåstande, og at Ringsted Kommunes betalingspåstand er taget til følge med i alt 591.394,02 kr.

Ringsted Kommunes betalingspåstand lød på i alt 647.022,37 kr. Værdien af DJ anerkendelsespåstande er ikke oplyst. Ringsted Kommune må efter sagens udfald i det væsentlige anses for vinder af sagen - både beløbsmæssigt og i forhold til sagens forskellige tvistepunkter.

Efter sagens udfald skal DJ i sagsomkostninger for landsretten derfor betale 114.500 kr. til Ringsted Kommune, hvoraf 100.000 kr. er til dækning af udgifter til advokatbistand ekskl. moms, og 14.500 kr. er til dækning af retsafgift af det vundne beløb. Ved fastsættelsen af beløbet til dækning af udgifter til advokatbistand, herunder fravigelsen af de vejledende tak-

ster for sagsværdier mellem 575.000 kr. og 1.150.000 kr., er taget hensyn til sagens omfang og forløb, herunder den ekstraordinært omfangsrige forberedelse, der blandt andet har vedrørt spørgsmål i relation til et syn og skøn, som DJ
frafaldt et par måneder forud for hovedforhandlingen.

Det er oplyst, at kommunen kan fradrage momsens af udgiften til advokatbi-stand.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes med den ændring, at det beløb, som DJ
skal betale til Ringsted Kommune ændres til 591.394,02 kr. med tillæg af procesrente fra den 23. marts 2018.

I sagsomkostninger for landsretten skal DJ inden 14 dage betale 114.500 kr. til Ringsted Kommune. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.